

GRČKI JEZIK

Ispitni katalog
za državnu maturu
u školskoj godini 2022./2023.

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

ISPITNI KATALOG ZA **DRŽAVNU MATURU** U ŠKOLSKOJ GODINI 2022./2023.
GRČKI JEZIK

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

SADRŽAJ

UVOD	5
1. PODRUČJA ISPITIVANJA	6
2. OBRAZOVNI ISHODI	7
2.1. OBRAZOVNI ISHODI PODRUČJA ISPITIVANJA ISKUSTVO TEKSTA I KOMUNIKACIJA	7
2.2. OBRAZOVNI ISHODI PODRUČJA ISPITIVANJA JEZIČNA PISMENOST	8
2.3. OBRAZOVNI ISHODI PODRUČJA ISPITIVANJA CIVILIZACIJA I BAŠTINA	8
3. STRUKTURA ISPITA	10
3.1. PODRUČJE ISPITIVANJA ISKUSTVO TEKSTA I KOMUNIKACIJA	10
3.2. PODRUČJE ISPITIVANJA JEZIČNA PISMENOST	11
3.3. PODRUČJE ISPITIVANJA CIVILIZACIJA I BAŠTINA	11
4. TEHNIČKI OPIS ISPITA	12
4.1. TRAJANJE ISPITA	12
4.2. IZGLED ISPITA I NAČIN RJEŠAVANJA	12
4.3. PRIBOR	12
5. OPIS BODOVANJA	13
5.1. VREDNOVANJE PODRUČJA ISPITIVANJA ISKUSTVO TEKSTA I KOMUNIKACIJA	13
5.2. VREDNOVANJE PODRUČJA ISPITIVANJA JEZIČNA PISMENOST	13
5.3. VREDNOVANJE PODRUČJA ISPITIVANJA CIVILIZACIJA I BAŠTINA	13
6. PRIMJERI ZADATAKA	14
6.1. PRIMJER ZADATKA VIŠESTRUKOGA IZBORA	14
6.2. PRIMJER ZADATKA KRATKOGA ODGOVORA	15
6.3. PRIMJER ZADATKA DOPUNJAVANJA	16
7. PRIPREMA ZA ISPIT	17
LITERATURA	18
DODATCI	28

Napomena:

Ispitni materijali iz Grčkoga jezika pisani su prema Hrvatskome pravopisu Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovje (<http://www.ihjj.hr>, 2013.). U obrazovnim ishodima preuzetim iz kurikuluma napravljene su jezične korekcije sukladno normi hrvatskoga standardnog jezika.

UVOD

Grčki je jezik izborni predmet državne mature, a učenici klasičnih gimnazija mogu prema osobnome izboru kao obvezatni ispit državne mature umjesto ispita iz stranoga jezika polagati ispit iz Latinskoga ili Grčkoga jezika. Razina ispita državne mature iz Grčkoga jezika u školskoj godini 2022./2023. identična je za učenike koji su klasičnu gimnaziju upisali kao početnici i za učenike koji su je upisali kao nastavljači.

Ispitni katalog za državnu maturu iz Grčkoga jezika temeljni je dokument ispita u kojem su navedeni i objašnjeni sadržaji, kriteriji te načini ispitivanja i vrednovanja znanja u školskoj godini 2022./2023. Usklađen je s odobrenim predmetnim kurikulumom za Grčki jezik u klasičnim gimnazijama¹.

Ispitni katalog sadrži sedam poglavlja:

1. Područja ispitivanja
2. Obrazovni ishodi
3. Struktura ispita
4. Tehnički opis ispita
5. Opis bodovanja
6. Primjeri zadataka
7. Priprema za ispit.

U prvoj i drugome poglavlju navedeno je što se ispituje u ispitu. U prvoj poglavlju navedena su područja ispitivanja, a u drugome ključna znanja i vještine koje pristupnik² treba usvojiti.

U trećem, četvrtome i petome poglavlju opisani su način ispitivanja, struktura i oblik ispita, vrste zadataka te način rješavanja i vrednovanja zadataka i ispitnih cjelina.

U šestome poglavlju navedeni su primjeri zadataka s detaljnim objašnjenjem, a u sedmom poglavlju objašnjeno je na koji se način treba pripremiti za ispit.

U poglavlju *Literatura* navedeni su propisani tekstovi za ispit državne mature iz Grčkoga jezika, kao i preporučena literatura za pripremu ispita. U poglavlju *Dodatci* navedeni su vokabular i tablice glagola.

1 NN, br. 7/19, 144 (22. 1. 2019.), Odluka o donošenju kurikuluma za nastavni predmet Grčki jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj

2 Termin „pristupnik“ u ispitnom katalogu podrazumijeva rodnu razliku te se odnosi i na pristupnice i na pristupnike.

1. PODRUČJA ISPITIVANJA

Cilj je ispita državne mature iz Grčkoga jezika utvrditi razinu ostvarenja obrazovnih ishoda koji se očituju u sposobnosti:

- razumijevanja jednostavnijega izvornog grčkog teksta i poznavanja određivanja značajka autora i pojedinih književnih vrsta
- poznavanja i upotrebe jezične zakonitosti grčkoga jezika
- vladanja osnovnim vokabularom i razumijevanja etimologije riječi grčkoga podrijetla
- razumijevanja osnovnih obilježja grčke kulture i civilizacije i njihova utjecaja na daljnji razvoj civilizacije.

Ispit državne mature iz Grčkoga jezika sastoji se od triju područja ispitivanja: *Iskustvo teksta i komunikacija, Jezična pismenost te Civilizacija i baština*.

Područje ispitivanja *Iskustvo teksta i komunikacija* sastoji se od sljedećih potpodručja i njihova sadržaja:

- ODNOSI U TEKSTU: **odnosi u rečenici**
- RAZUMIJEVANJE TEKSTA: **poruka teksta i sadržaj teksta**
- PRIJEVOD TEKSTA: **prijevod dijela rečenice i prijevod rečenice**
- TEORIJA KNJIŽEVNOSTI: **značajke jezika i stila pojedinih književnih vrsta.**

Područje ispitivanja *Jezična pismenost* sastoji se od sljedećih potpodručja i njihova sadržaja:

- PROZODIJA I METRIKA: **prozodija i metrika**
- FONOLOGIJA: **pismo i naglasak**
- MORFOLOGIJA: **imena i glagoli**
- VOKABULAR: **značenje riječi i etimologija.**

Područje ispitivanja *Civilizacija i baština* sastoji se od sljedećih potpodručja i njihova sadržaja:

- POVIJEST KNJIŽEVNOSTI: **periodizacija, život i djela autora**
- MITOLOGIJA: **bogovi, junaci i ostala mitološka bića i likovi**
- POLITIČKA I KULTURNA POVIJEST: **politička povijest i kulturna povijest.**

2. OBRAZOVNI ISHODI

U ovome su poglavlju za svako područje ispitivanja navedeni obrazovni ishodi odnosno konkretni opisi onoga što pristupnik mora znati i razumjeti da bi ostvario željeni rezultat u ispitu državne mature iz Grčkoga jezika.

2.1. OBRAZOVNI ISHODI PODRUČJA ISPITIVANJA ISKUSTVO TEKSTA I KOMUNIKACIJA

POTPODRUČJE ISPITIVANJA: *Odnosi u tekstu*

OBRAZOVNI ISHOD: Prepoznaje, razlikuje i analizira odnose riječi u rečenicama. (SŠ (2) GJ B.4.1.)

SADRŽAJ: subjekt, predikat, direktni objekt, indirektni objekt, priložna oznaka, imenski atribut, apozicija, atribut, posvojni genitiv, dijelni genitiv, genitiv uspoređivanja, rečenične konstrukcije akuzativa i nominativa s infinitivom i genitiva apsolutnoga

POTPODRUČJE ISPITIVANJA: *Razumijevanje teksta*

OBRAZOVNI ISHOD: Razumije i objašnjava izvorni grčki tekst. (SŠ (2) GJ B.4.3.)

SADRŽAJ: poruka, sadržaj i kontekst izvornih tekstova propisanih u ispitnome katalogu

POTPODRUČJE ISPITIVANJA: *Prijevod teksta*

OBRAZOVNI ISHOD: Razumije i objašnjava izvorni grčki tekst. (SŠ (2) GJ B.4.3.)

SADRŽAJ: prijevod rečenice ili dijela rečenice iz izvornih tekstova propisanih u ispitnome katalogu

POTPODRUČJE ISPITIVANJA: *Teorija književnosti*

RAZRADA POTPODRUČJA ISPITIVANJA: stilske karakteristike

OBRAZOVNI ISHODI:

- Izdvaja i analizira osobitosti Homerova jezika i stila. (SŠ (2) GJ B.2.2.)
- Izdvaja i opisuje osnovne značajke historiografije, retorike i lirske poezije. (SŠ (2) GJ B.3.2.)
- Uočava i povezuje značajke jezika i stila grčke drame i filozofije. (SŠ (2) GJ B.4.2.)

SADRŽAJ: stilske karakteristike predstavnika pojedinih književnih vrsta, figure riječi u epici, načini kompozicije pojedinih književnih vrsta

2.2. OBRAZOVNI ISHODI PODRUČJA ISPITIVANJA JEZIČNA PISMENOST

POTPODRUČJE ISPITIVANJA: *Prozodija i metrika*

OBRAZOVNI ISHOD:

- Pravilno skandira lirske metre. (SŠ (2) GJ A.3.1.)
- Pravilno skandira daktijski heksametar. (SŠ (2) GJ A.2.1.)

SADRŽAJ: kvantiteta slogova, broj slogova u metru, elizija, afereza, tmeza, kraza, siniceza, sinkopa, dijereza, daktil, spondej, trohej, jamb, heksametar, elegijski distih, jampski trimetar

POTPODRUČJE ISPITIVANJA: *Fonologija*

OBRAZOVNI ISHOD: Vlada pravilima čitanja, pisanja i naglašavanja. (SŠ (2) GJ A.1.1.)

SADRŽAJ: pravila o naglašavanju

POTPODRUČJE ISPITIVANJA: *Morfologija*

OBRAZOVNI ISHOD: Prepoznaje, primjenjuje i uspoređuje složenije gramatičke oblike riječi i njihove odnose. (SŠ (2) GJ A.3.2.)

SADRŽAJ: član, imenice, pridjevi, zamjenice, brojevi, glagoli

POTPODRUČJE ISPITIVANJA: *Vokabular*

OBRAZOVNI ISHOD: Prepoznaje, upotrebljava i raščlanjuje riječi iz prilagođenih tekstova te grecizme u hrvatskome jeziku. (SŠ (2) GJ A.4.1.)

SADRŽAJ: rječnički oblik riječi, značenje riječi, etimologija

2.3. OBRAZOVNI ISHODI PODRUČJA ISPITIVANJA CIVILIZACIJA I BAŠTINA

POTPODRUČJE ISPITIVANJA: *Povijest književnosti*

OBRAZOVNI ISHOD: Sažima, uspoređuje i objašnjava tijek i posebnosti grčke književne povijesti. (SŠ (1) GJ C.3.3.)

SADRŽAJ: periodizacija, podatci o životu i djelu najistaknutijih predstavnika pojedinih književnih vrsta

POTPODRUČJE ISPITIVANJA: *Mitologija***OBRAZOVNI ISHODI:**

- Opisuje, objašnjava, komentira i vrednuje temeljne pojmove grčke mitologije (bogovi). (SŠ (2) GJ C.1.2.)
- Opisuje, objašnjava, komentira i vrednuje temeljne pojmove grčke mitologije (junaci). (SŠ (2) GJ C.2.1.)

SADRŽAJ: bogovi, mitološka bića, junaci, mitološki ciklusi

POTPODRUČJE ISPITIVANJA: *Politička i kulturna povijest***OBRAZOVNI ISHODI:**

- Imenuje, opisuje i uspoređuje pojmove vezane uz grčku tradiciju učenja i poučavanja. (SŠ (2) GJ C.4.2.)
- Imenuje i objašnjava činjenice i pojmove vezane uz povijest grčkog naroda i jezika u vremenu i prostoru. (SŠ (2) GJ C.1.1.)
- Nabralja, smješta, povezuje te zaključuje o pojmovima vezanima uz grčko kazalište i filozofske škole. (SŠ (2) GJ C.4.1.)
- Nabralja, smješta i povezuje pojmove vezane uz grčku povijest. (SŠ (2) GJ C.3.1.)
- Komentira, diskutira i zaključuje o osnovnim pojmovima vezanima uz državno uređenje i vladavinu. (SŠ(2) GJ C.3.2.)
- Opisuje događaje i područja u Hrvatskoj povezane s grčkom civilizacijom i mitologijom. (SŠ (2) GJ C.1.3.)

SADRŽAJ: odgoj i izobrazba, plemena, pokrajine, dijalekti, religija i svetišta, naseobine, materijalni ostatci vezani uz grčku kulturu i umjetnost, svakodnevni život, politička povijest, društveno uređenje

3. STRUKTURA ISPITA

Ispit državne mature iz Grčkoga jezika sastoji se od triju područja ispitivanja i sadrži ukupno **70 zadataka**.

U prvome području ispitivanja ispituje se poznavanje **iskustva teksta i komunikacije**, u drugome poznavanje **jezične pismenosti**, a u trećem poznavanje **civilizacije i baštine**.

Dalje je u tekstu detaljno opisana struktura svakoga područja ispitivanja.

3.1. PODRUČJE ISPITIVANJA ISKUSTVO TEKSTA I KOMUNIKACIJA

U ovome području ispitivanja provjerava se razina razumijevanja pročitanoga teksta, dijela teksta ili rečenice te znanja i vještine iz područja sintakse.

U tablici 1. prikazana je struktura područja ispitivanja *Iskustvo teksta i komunikacija*.

Tablica 1. Struktura područja ispitivanja Iskustvo teksta i komunikacija³

ZADATCI	VRSTA ZADATAKA	BROJ ZADATAKA
1. – 4.	zadatci višestrukoga izbora	4
5. – 7.	zadatci kratkoga odgovora	3
8. – 14.	zadatci višestrukoga izbora	7
23. – 26.	zadatci kratkoga odgovora	4
27. – 29.	zadatci višestrukoga izbora	3
30. – 33.	zadatci dopunjavanja	4
34. – 36.	zadatci višestrukoga izbora	3

3 Polazni tekstovi u području ispitivanja *Iskustvo teksta i komunikacija* navedeni su u ovome katalogu.

3.2. PODRUČJE ISPITIVANJA JEZIČNA PISMENOST

U ovome području ispitanja provjerava se poznavanje jezika na temelju ishoda i sadržaja propisanih kurikulumom za Grčki jezik.

U tablici 2. prikazana je struktura područja ispitanja *Jezična pismenost*.

Tablica 2. Struktura područja ispitanja Jezična pismenost

ZADATAK	VRSTA ZADATAKA	BROJ ZADATAKA
15. – 22.	zadatci kratkoga odgovora	8
37. – 43.	zadatci višestrukoga izbora	7
44. – 46.	zadatci kratkoga odgovora	3
47. – 49.	zadatci višestrukoga izbora	3

3.3. PODRUČJE ISPITIVANJA CIVILIZACIJA I BAŠTINA

U ovome području ispitanja provjerava se poznavanje sadržaja iz grčke civilizacije i baštine na temelju ishoda i sadržaja propisanih kurikulumom za Grčki jezik.

U tablici 3. prikazana je struktura područja ispitanja *Civilizacija i baština*.

Tablica 3. Struktura područja ispitanja Civilizacija i baština

ZADATAK	VRSTA ZADATAKA	BROJ ZADATAKA
50. – 55.	zadatci kratkoga odgovora	6
56. – 70.	zadatci višestrukoga izbora	15

4. TEHNIČKI OPIS ISPITA

Tehnički opis ispita podrazumijeva trajanje ispita, izgled i način rješavanja ispita te pribor za rješavanje ispita.

4.1. TRAJANJE ISPITA

Ispit državne mature iz Grčkoga jezika traje ukupno **120 minuta** bez stanke.

Pristupnik može samostalno rasporediti vrijeme rješavanja i nije vremenski ograničen pri rješavanju pojedinih dijelova ispita.

Vremenik provedbe bit će objavljen na mrežnoj stranici Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja (www.ncvvo.hr).

4.2. IZGLED ISPITA I NAČIN RJEŠAVANJA

Pristupnik dobiva sigurnosnu vrećicu u kojoj su ispitna knjižica i list za odgovore.

Važno je pozorno pročitati tekst općih uputa i tekst uputa za rješavanje zadataka i označavanje točnih odgovora.

U zadatcima zatvorenoga tipa (zadatci višestrukoga izbora) pristupnik mora označiti točne odgovore znakom X na listu za odgovore. Ako pristupnik označi više od jednoga odgovora, zadatak će se bodovati s 0 (nula) bodova bez obzira na to što je među označenima i točan odgovor.

U zadatcima otvorenoga tipa pristupnik mora odgovoriti kratkim odgovorom s nekoliko riječi ili jednostavnom rečenicom (zadatci dopunjavanja i kratkoga odgovora) na za to predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici. Ako pristupnik pogriješi, treba precrnati netočan odgovor, staviti ga u zagradu, napisati točan odgovor i staviti paraf (isključivo skraćeni potpis, a ne puno ime i prezime) pokraj točnoga odgovora.

4.3. PRIBOR

Tijekom pisanja ispita dopušteno je upotrebljavati isključivo kemijsku olovku kojom se piše plavom ili crnom bojom. Pristupnici ne smiju upotrebljavati rječnike, gramatičke sažetke ni ostala pomagala. Nije dopuštena upotreba tehničkih pomagala.

5. OPIS BODOVANJA

Pristupnik u ispitnu može ostvariti **70 bodova**.

U tablici 4. prikazan je udio područja ispitivanja u ukupnomu uspjehu u ispitnu.

Tablica 4. Udio područja ispitivanja u ispitnu

Iskustvo teksta i komunikacija	40 %
Jezična pismenost	30 %
Civilizacija i baština	30 %

Tablica 5. Opis bodovanja prema vrsti zadataka

Zadaci višestrukoga odgovora	1 bod – točan odgovor 0 bodova – netočan odgovor, odgovor nije označen ili je označeno više odgovora
Zadaci kratkoga odgovora	1 bod – točan odgovor 0 bodova – netočan odgovor ili odgovor nije upisan
Zadaci dopunjavanja	1 bod – točan odgovor 0 bodova – netočan odgovor ili odgovor nije upisan

5.1. VREDNOVANJE PODRUČJA ISPITIVANJA

ISKUSTVO TEKSTA I KOMUNIKACIJA

Točan odgovor na pojedini zadatak donosi jedan bod. U ovome području ispitivanja moguće je ostvariti ukupno **28** bodova.

5.2. VREDNOVANJE PODRUČJA ISPITIVANJA JEZIČNA PISMENOST

Točan odgovor na pojedini zadatak donosi jedan bod. U ovome području ispitivanja moguće je ostvariti ukupno **21** bod.

5.3. VREDNOVANJE PODRUČJA ISPITIVANJA

CIVILIZACIJA I BAŠTINA

Točan odgovor na pojedini zadatak donosi jedan bod. U ovome području ispitivanja moguće je ostvariti ukupno **21** bod.

6. PRIMJERI ZADATAKA

U ovome poglavlju navedeni su primjeri zadataka.⁴ Uz svaki primjer zadatka navedeni su uputa za rješavanje zadatka, točan odgovor, obrazovni ishod koji se tim konkretnim zadatkom ispituje te način bodovanja.

6.1. PRIMJER ZADATKA VIŠESTRUKOGA IZBORA

Zadatak višestrukoga izbora sastoji se od upute (u kojoj je opisan način rješavanja zadatka i koja je zajednička za sve zadatke toga tipa u nizu), osnove (u kojoj je postavljen zadatak) te četiriju ponuđenih odgovora od kojih je jedan točan.

Uputa za rješavanje zadataka višestrukoga izbora glasi:

U sljedećim zadatcima od više ponuđenih odgovora **samo** je jedan točan.

Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.

Točan odgovor donosi jedan bod.

Zadatak:

Kako se obično nazivaju teške muke?

- A.** Ahilejeve
- B.** Iksionove
- C.** Prokrustove
- D.** Tantalove

TOČAN ODGOVOR: D. Tantalove

PODRUČJE ISPITIVANJA: *Civilizacija i baština*

POTPODRUČJE ISPITIVANJA: *Mitologija*

OBRAZOVNI ISHOD: Opisuje, objašnjava, komentira i vrednuje temeljne pojmove grčke mitologije (junaci). (SŠ (2) GJ C.2.1.)

BODOVANJE: 1 bod – točan odgovor

0 bodova – netočan odgovor, odgovor nije označen ili je označeno više odgovora

4 Za svaku vrstu zadatka dan je primjer bez obzira na područja ispitivanja. Primjeri i specifičnosti zadataka u pojedinim područjima ispitivanja mogu se pogledati u oglednome primjeru ispita.

6.2. PRIMJER ZADATKA KRATKOGA ODGOVORA

Zadatak kratkoga odgovora sastoji se od upute (u kojoj je opisan način rješavanja zadatka i koja je zajednička za sve zadatke toga tipa u nizu) i osnove (najčešće pitanja) u kojoj je zadano što pristupnik treba odgovoriti.

Uputa za rješavanje zadataka kratkoga odgovora glasi:

U sljedećim zadatcima promijenite broj zadanim riječima.

Odgovore upišite **samo** na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.

Točan odgovor donosi jedan bod.

Zadatak:

τὰς τάξεις

TOČAN ODGOVOR: τὴν τάξιν

PODRUČJE ISPITIVANJA: *Jezična pismenost*

POTPODRUČJE ISPITIVANJA: *Morfologija*

OBRAZOVNI ISHOD: Prepoznaće, primjenjuje i uspoređuje složenije gramatičke oblike riječi i njihove odnose. (SŠ (2) GJ A.3.2.)

BODOVANJE: 1 bod – točan odgovor

0 bodova – netočan odgovor ili odgovor nije upisan

6.3. PRIMJER ZADATKA DOPUNJAVANJA

Zadatak dopunjavanja sastoji se od upute (u kojoj je opisan način rješavanja zadatka i koja je zajednička za sve zadatke toga tipa u nizu) i osnove u kojoj je zadano što pristupnik treba odgovoriti.

Uputa za rješavanje zadatka dopunjavanja glasi:

U sljedećim zadatcima dopunite prijevod zadane rečenice iz polaznoga teksta.

Odgovore upišite **samo** na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.

Točan odgovor donosi jedan bod.

Zadatak:

“Ομως ὅ γ' Ἀιδης τοὺς νόμους τούτους ποθεῖ.

Pa ipak baš Had traži te _____.

TOČAN ODGOVOR: običaje/zakone

PODRUČJE ISPITIVANJA: *Iskustvo teksta i komunikacija*

POTPODRUČJE ISPITIVANJA: *Prijevod teksta*

OBRAZOVNI ISHOD: Razumije i objašnjava izvorni grčki tekst. (SŠ (2) GJ B.4.3.)

BODOVANJE: 1 bod – točan odgovor

0 bodova – netočan odgovor ili odgovor nije upisan

7. PRIPREMA ZA ISPIT

Redovito učenje Grčkoga jezika omogućuje bolje ostvarivanje ishoda te trajno i svršishodno pamćenje. Preduvjeti su uspješnoga polaganja ispita državne mature iz Grčkoga jezika temeljna jezična pismenost i osnove čitanja s razumijevanjem.

Tijekom pripreme ispita državne mature iz Grčkoga jezika potrebno je:

- analizirati i prevesti ulomke iz književnih djela navedene u dijelu kataloga *Propisani tekstovi za ispit državne mature*
- ponoviti:
- morfologiju (oblike deklinacije, komparacije i konjugacije te vremena pravilnih i nepravilnih glagola)
- sintaksu (analiza rečenice, posvojni genitiv, dijelni genitiv, genitiv uspoređivanja, genitiv apsolutni, akuzativ i nominativ s infinitivom)
- život i djelo propisanih autora, književne vrste i razdoblja u grčkoj književnosti, periodizaciju književnosti te pregled i razvoj književnih vrsta (epika, lirika, historiografija, retorika, razvoj drame i kazališta, filozofija)
- civilizacijsko-povijesne sadržaje (mitologija i religija, povijest, svakodnevica).

Dobro poznавanje načina ispitivanja pomoći će znatno pristupnicima da uspješno riješe zadatke u ispitу državne mature.

Način polaganja ispita državne mature kao i mjere koje se izriču u slučaju nedozvoljelog ponašanja učenika propisani su Pravilnikom o polaganju državne mature (Narodne novine, 1/13, 41/19, 127/19, 55/20, 53/21 i 126/21).

LITERATURA

Propisani tekstovi za ispit državne mature

1. Ksenofont, Anabaza IV, 4, 4; 7 – 9

ό δὲ τόπος οὗτος Ἀρμενία ἐκαλεῖτο ἡ πρὸς ἐσπέραν. ὑπαρχος δ' ἦν αὐτῆς Τιρίβαζος, ὁ καὶ βασιλεὺς φίλος γενόμενος, καὶ ὅπότε παρείη, οὐδεὶς ἄλλος βασιλέα ἐπὶ τὸν ἵππον ἀνέβαλλεν.

.....

Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμοὺς τρεῖς διὰ πεδίου παρασάγγας πεντεκαίδεκα· καὶ Τιρίβαζος παρηκολούθει ἔχων τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν ἀπέχων ὡς δέκα σταδίους· καὶ ἀφίκοντο εἰς βασίλεια καὶ κώμας πέριξ πολλὰς πολλῶν τῶν ἐπιτηδείων μεστάς. στρατοπεδευμένων δ' αὐτῶν γίγνεται τῆς νυκτὸς χιῶν πολλή· καὶ ἔωθεν ἔδοξε διασκηνῆσαι τὰς τάξεις καὶ τοὺς στρατηγοὺς κατὰ τὰς κώμας· οὐ γὰρ ἔωρων πολέμιον οὐδένα καὶ ἀσφαλὲς ἐδόκει εἶναι διὰ τὸ πλῆθος τῆς χιόνος. ἐνταῦθα εἶχον τὰ ἐπιτήδεια ὅσα ἐστὶν ἀγαθά, ιερεῖα, σῖτον, οἴνους παλαιοὺς εὐώδεις, ἀσταφίδας, ὅσπρια παντοδαπά. τῶν δὲ ἀποσκεδαννυμένων τινὲς ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου ἔλεγον ὅτι κατίδοιεν νύκτῳ πολλὰ πυρὰ φαίνοντα.

2. Ksenofont, Anabaza 4, 7, 19 – 24

ἐντεῦθεν διῆλθον σταθμοὺς τέτταρας παρασάγγας εἴκοσι πρὸς πόλιν μεγάλην καὶ εὐδαιμονα καὶ οἰκουμένην ἡ ἐκαλεῖτο Γυμνιάς. ἐκ ταύτης τῆς χώρας ὁ ἄρχων τοῖς Ἑλλησιν ἡγεμόνα πέμπει, ὅπως διὰ τῆς ἑαυτῶν πολεμίας χώρας ἄγοι αὐτούς. ἐλθὼν δ' ἐκεῖνος λέγει ὅτι ἄξει αὐτοὺς πέντε ἡμερῶν εἰς χωρίον ὅθεν ὄψονται θάλατταν· εἰ δὲ μή, τεθνάναι ἐπηγγείλατο. καὶ ἥγομενος ἐπειδὴ ἐνέβαλλεν εἰς τὴν [ἑαυτοῦ] πολεμίαν, παρεκελεύετο αἱθειν καὶ φθείρειν τὴν χώραν· ὃ καὶ δῆλον ἐγένετο ὅτι τούτου ἔνεκα ἔλθοι, οὐ τῆς τῶν Ἑλλήνων εὔνοίας. καὶ ἀφικνοῦνται ἐπὶ τὸ ὅρος τῇ πέμπτῃ ἡμέρᾳ· ὄνομα δὲ τῷ ὅρῳ ἦν Θήχης. ἐπεὶ δὲ οἱ πρῶτοι ἐγένοντο ἐπὶ τοῦ ὅρους καὶ κατεῖδον τὴν θάλατταν, κραυγὴ πολλὴ ἐγένετο. ἀκούσας δὲ ὁ Ξενοφῶν καὶ οἱ ὀπισθοφύλακες ὡήθησαν ἔμπροσθεν ἄλλους ἐπιτίθεσθαι πολεμίους· εἴποντο γὰρ ὅπισθεν ἐκ τῆς καιομένης χώρας, καὶ αὐτῶν οἱ ὀπισθοφύλακες ἀπέκτεινάν τέ τινας καὶ ἐζώγρησαν ἐνέδραν ποιησάμενοι, καὶ γέρρα ἔλαβον δασειῶν βοῶν ὡμοβόεια ἀμφὶ τὰ εὔκοσιν. ἐπειδὴ δὲ βοὴ πλείων τε ἐγίγνετο καὶ ἐγγύτερον καὶ οἱ ἀεὶ ἐπιόντες ἔθεον δρόμῳ ἐπὶ τοὺς ἀεὶ βοῶντας καὶ πολλῷ μείζων ἐγίγνετο ἡ βοὴ ὅσῳ δὴ πλείους ἐγίγνοντο, ἐδόκει δὴ μεῖζόν τι εἶναι τῷ Ξενοφῶντι, καὶ ἀναβὰς ἐφ' ἵππον καὶ Λύκιον καὶ τοὺς ἵππεας ἀναλαβὼν παρεβοήθει· καὶ τάχα δὴ ἀκούουσι βοῶνταν

τῶν στρατιωτῶν Θάλαττα θάλαττα καὶ παρεγγυώντων. ἐνθα δὴ ἔθεον πάντες καὶ οἱ ὀπισθοφύλακες, καὶ τὰ ύποζύγια ἡλαύνετο καὶ οἱ ἵπποι.

3. Herodot, Povijest VI 113–114

Μαχομένων δὲ ἐν τῷ Μαραθῶνι χρόνος ἐγίνετο πολλός. Καὶ τὸ μὲν μέσον τοῦ στρατοπέδου ἐνίκων οἱ βάρβαροι, τῇ Πέρσαι τε αὐτοὶ καὶ Σάκαι ἐτετάχατο· κατὰ τοῦτο μὲν δὴ ἐνίκων οἱ βάρβαροι καὶ ὥρξαντες ἐδίωκον ἐς τὴν μεσόγαιαν, τὸ δὲ κέρας ἑκάτερον ἐνίκων Αθηναῖοι τε καὶ Πλαταιέες. Νικῶντες δὲ τὸ μὲν τετραμμένον τῶν βαρβάρων φεύγειν ἔων, τοῖσι δὲ τὸ μέσον ὥρξασι αὐτῶν συναγαγόντες τὰ κέρεα ἀμφότερα ἐμάχοντο, καὶ ἐνίκων Αθηναῖοι. Φεύγουσι δὲ τοῖσι Πέρσῃσι εἴποντο κόπτοντες, ἐς ὁ ἐπὶ τὴν θάλασσαν ἀπικόμενοι πῦρ τε αἴτεον καὶ ἐπελαμβάνοντο τῶν νεῶν. Καὶ τοῦτο μὲν ἐν τούτῳ τῷ πόνῳ ὁ πολέμαρχος Καλλίμαχος διαφθείρεται, ἀνὴρ γενόμενος ἀγαθός, ἀπὸ δ' ἔθανε τῶν στρατηγῶν Στησίλεως ὁ Θρασύλεως· τοῦτο δὲ Κυνέγειρος ὁ Εὐφορίωνος ἐνθαῦτα ἐπιλαμβανόμενος τῶν ἀφλάστων νεός, τὴν χεῖρα ἀποκοπεὶς πελέκεῃ πίπτει, τοῦτο δὲ ἄλλοι Αθηναίων πολλοί τε καὶ ὄνομαστοί.

4. Herodot, Povijest 1.13.14 – 27

Ταῦτα δέ σφι ποιήσασι καὶ ὀφθεῖσι ὑπὸ τῆς πανηγύριος τελευτὴ τοῦ βίου ἀρίστη ἐπεγένετο, διέδεξέ τε ἐν τούτοισι ὁ θεὸς ὡς ἅμεινον εἴη ἀνθρώπῳ τεθνάναι μᾶλλον ἢ ζωειν. Αργεῖοι μὲν γὰρ περιστάντες ἐμακάριζον τῶν νεηνιέων τὴν όμην, αἱ δὲ Αργεῖαι τὴν μητέρα αὐτῶν, οἵων τέκνων ἐκύρησε. Ἡ δὲ μήτηρ περιχαρής ἐσύσα τῷ τε ἔργῳ καὶ τῇ φήμῃ, στᾶσα ἀντίον τοῦ ἀγάλματος εὐχετο Κλεόβι τε καὶ Βίτωνι τοῖσι ἑωυτῆς τέκνοισι, οἵ μιν ἐτίμησαν μεγάλως, τὴν θεὸν δοῦναι τὸ ἀνθρώπῳ τυχεῖν ἀριστόν ἐστι. Μετὰ ταύτην δὲ τὴν εὐχὴν ὡς ἔθυσάν τε καὶ εὐωχήθησαν, κατακομηθέντες ἐν αὐτῷ τῷ ἴρῳ οἱ νεηνίαι οὐκέτι ἀνέστησαν, ἀλλ' ἐν τέλεϊ τούτῳ ἔσχοντο. Αργεῖοι δέ σφεων εἰκόνας ποιησάμενοι ἀνέθεσαν ἐς Δελφοὺς ὡς ἀνδρῶν ἀρίστων γενομένων.»

5. Demosten, O vijencu 19.1 – 20.9

ταῦτα δ' ὁρῶν ὁ Φίλιππος (οὐ γὰρ ἦν ἀφανῆ) τοῖς παρ' ἑκάστοις προδόταις χρήματ' ἀναλίσκων πάντας συνέκρουε καὶ πρὸς αὐτοὺς ἐτάρασσεν· εἴτ' ἐν οἷς ήμάρτανον ἄλλοι καὶ κακῶς ἐφρόνουν, αὐτὸς παρεσκευάζετο καὶ κατὰ πάντων ἐφύετο. ὡς δὲ ταλαιπωρούμενοι τῷ μήκει τοῦ πολέμου οἱ τότε μὲν βαρεῖς, νῦν δ' ἀτυχεῖς Θηβαῖοι φανεροὶ πᾶσιν ἥσαν ἀναγκασθησόμενοι καταφεύγειν ἐφ' ύμας, ὁ Φίλιππος, ἵνα μὴ τοῦτο γένοιτο μηδὲ συνέλθοιεν αἱ πόλεις, ύμιν μὲν εἰρήνην, ἐκείνοις δὲ βοήθειαν ἐπιγγείλατο. τί οὖν συνηγωνίσατ' αὐτῷ πρὸς τὸ λαβεῖν ὀλίγου δεῖν ύμας ἐκόντας ἐξαπατώμένους; ή τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, εἴτε χρὴ κακίαν εἴτ' ἄγνοιαν εἴτε καὶ ἀμφότερα ταῦτ' εἰπεῖν, οἱ πόλεμον συνεχῆ καὶ μακρὸν πολεμούντων ύμῶν, καὶ

τοῦτον ύπερ τῶν πᾶσι συμφερόντων, ὡς ἔργῳ φανερὸν γέγονεν, οὕτε χρήμασιν οὕτε σώμασιν οὕτ' ἄλλῳ οὐδενὶ τῶν ἀπάντων συνελάμβανον ὑμῖν· οἵς καὶ δικαίως καὶ προσηκόντως ὀργιζόμενοι ἐτοίμως ὑπηκούσατε τῷ Φιλίππῳ.

6. Platon, Kriton 43c 4 – 43d 8

ΣΩ. ... ἀλλὰ τί δὴ οὕτω πρῷ ἀφίξαι;

ΚΡ. Ἀγγελίαν, ὡς Σώκρατες, φέρων χαλεπήν, οὐ σοί, ὡς ἐμοὶ φαίνεται, ἀλλ' ἐμοὶ καὶ τοῖς σοῖς ἐπιτηδείοις πᾶσιν καὶ χαλεπήν καὶ βαρεῖαν, ἦν ἐγώ, ὡς ἐμοὶ δοκῶ, ἐν τοῖς βαρύτατ' ἀν ἐνέγκαιμι.

ΣΩ. Τίνα ταύτην; ἢ τὸ πλοῖον ἀφίκται ἐκ Δήλου, οὗ δεῖ ἀφικομένου τεθνάναι με;

ΚΡ. Οὗτοι δὴ ἀφίκται, ἀλλὰ δοκεῖν μέν μοι ἥξει τῆμερον ἐξ ὅν ἀπαγγέλλουσιν ἥκοντές τινες ἀπὸ Σουνίου καὶ καταλιπόντες ἐκεῖ αὐτό. δῆλον οὖν ἐκ τούτων [τῶν ἀγγέλων] ὅτι ἥξει τῆμερον, καὶ ἀνάγκη δὴ εἰς αὔριον ἔσται, ὡς Σώκρατες, τὸν βίον σε τελευτᾶν.

ΣΩ. Ἄλλ, ὡς Κρίτων, τύχῃ ἀγαθῇ, εἰ ταύτῃ τοῖς θεοῖς φίλον, ταύτῃ ἔστω· οὐ μέντοι οἶμαι ἥξειν αὐτὸ τῆμερον.

7. Platon, Fedon 117a 4 – 117b 9

Καὶ ὁ Κρίτων ἀκούσας ἔνευσε τῷ παιδὶ πλησίον ἔστωτι. καὶ ὁ παῖς ἔξελθὼν καὶ συχνὸν χρόνον διατρίψας ἥκεν ἄγων τὸν μέλλοντα δώσειν τὸ φάρμακον, ἐν κύλικι φέροντα τετριμμένον. ἴδων δὲ ὁ Σωκράτης τὸν ἀνθρωπὸν, Εἴεν, ἔφη, ὡς βέλτιστε, σὺ γὰρ τούτων ἐπιστήμων, τί χρὴ ποιεῖν; Οὐδὲν ἄλλο, ἔφη, ἢ πιόντα περιέναι, ἔως ἂν σου βάρος ἐν τοῖς σκέλεσι γένηται, ἔπειτα κατακεῖσθαι· καὶ οὕτως αὐτὸ ποιήσει. Καὶ ἅμα ὥρεξε τὴν κύλικα τῷ Σωκράτει. Καὶ δὲ λαβὼν καὶ μάλα ἵλεως, ὡς Ἐχέκρατες, οὐδὲντρέσας οὐδὲ διαφθείρας οὕτε τοῦ χρώματος οὕτε τοῦ προσώπου, ἀλλ' ὥσπερ εἰώθει αυρηδὸν ὑποβλέψας πρὸς τὸν ἀνθρωπὸν, Τί λέγεις, ἔφη, περὶ τοῦδε τοῦ πώματος πρὸς τὸ ἀποσπεῖσαί τινι; ἔξεστιν ἢ οὐ; Τοσοῦτον, ἔφη, ὡς Σώκρατες, τρίβομεν ὅσον οἰόμεθα μέτριον εἶναι πιεῖν.

8. Sofoklo, Antigona 511 – 525

ΑΝ. Οὐδὲν γὰρ αἰσχρὸν τοὺς ὄμοσπλάγχνους σέβειν.

ΚΡ. Οὔκουν ὅμαιμος χῶ καταντίον θανών;

ΑΝ. Ὁμαιμος ἐκ μιᾶς τε καὶ ταύτοῦ πατρός.

ΚΡ. Πῶς δῆτ' ἐκείνῳ δυσσεβῆ τιμῆς χάριν;

ΑΝ. Οὐ μαρτυρήσει ταῦθ' ὁ κατθανῶν νέκυς.

515

ΚΡ. Εἴ τοι σφε τιμῆς ἐξ ἵσου τῷ δυσσεβεῖ.

ΑΝ. Οὐ γάρ τι δοῦλος. ἀλλ' ἀδελφὸς ὥλετο.

ΚΡ. Πορθῶν δὲ τήνδε γῆν· ὁ δ' ἀντιστὰς ὑπερ.

AN. Ὁμως ὁ γ' Ἀιδης τούς νόμους τούτους ποθεῖ.	
KP. Ἄλλ' οὐχ ὁ χρηστὸς τῷ κακῷ λαχεῖν ἵσος.	520
AN. Τίς οἶδεν εἰ κάτω 'στὶν εὐαγή τάδε;	
KP. Οὕτοι ποθ' οὐχθρός, οὐδ' ὅταν θάνη, φίλος.	
AN. Οὕτοι συνέχθειν, ἀλλὰ συμφιλεῖν ἔφυν.	
KP. Κάτω νυν ἐλθοῦσ', εἰ φιλητέον, φίλει κείνους ἐμοῦ δὲ ζῶντος οὐκ ἄρξει γυνή.	525

9. Sofoklo, *Filoktet* 1417 – 1438

σὺ δ' ἐμῶν μύθων ἐπάκουουσον.	
Καὶ πρῶτα μέν σοι τὰς ἐμὰς λέξω τύχας, ὅσους πονήσας καὶ διεξελθὼν πόνους ἀθάνατον ἀρετὴν ἔσχον, ὡς πάρεσθ' ὁρᾶν·	1420
καὶ σοί, σάφ' ἵσθι, τοῦτ' ὀφείλεται παθεῖν, ἐκ τῶν πόνων τῶνδ' εὐκλεᾶ θέσθαι βίον. Ἐλθὼν δὲ σὺν τῷδ' ἀνδρὶ πρὸς τὸ Τρωϊκὸν	
πόλισμα, πρῶτον μὲν νόσου παύσῃ λυγρᾶς, ἀρετῇ τε πρῶτος ἐκκριθεὶς στρατεύματος,	1425
Πάριν μέν, ὃς τῶνδ' αἴτιος κακῶν ἔφυ, τόξοισι τοῖς ἐμοῖσι νοσφιεῖς βίου, πέροσεις τε Τροίαν, σκῦλά τ' εἰς μέλαθρα σὰ	
πέμψεις, ἀριστεῖ ἐκλαβὼν στρατεύματος, Ποίαντι πατρὶ πρὸς πάτρας Οἴτης πλάκα.	1430
Ἄ δ' ἀν λάβης σὺ σκῦλα τοῦδε τοῦ στρατοῦ τόξων ἐμῶν μνημεῖα πρὸς πυρὸν ἐμῆν κόμιζε. Καὶ σοὶ ταῦτ', Αχιλλέως τέκνον, παρήγεσ'. οὔτε γὰρ σὺ τοῦδ' ἀτερ σθένεις	
ἔλειν τὸ Τροίας πεδίον οὐθ' οὗτος σέθεν·	1435
ἄλλ' ὡς λέοντε συννόμω φυλάσσετον οὗτος σὲ καὶ σὺ τόνδ'. Ἐγώ δ' Ασκληπιὸν παυστήρα πέμψω σῆς νόσου πρὸς Ἰλιον·	

10. Sofoklo, *Kralj Edip* 58 – 72

ΟΙ. ὦ παῖδες οἰκτροί, γνωτὰ κούκ ἄγνωτά μοι προσήλθεθ' ἴμείροντες· εὖ γὰρ οἴδ' ὅτι	
νοσεῖτε πάντες, καὶ νοσοῦντες ὡς ἐγώ οὐκ ἔστιν ὑμῶν ὅστις ἔξ ἵσου νοσεῖ.	60
Τὸ μὲν γὰρ ὑμῶν ἄλγος εἰς ἐν' ἔρχεται	

μόνον καθ' αύτόν, κούδέν' ἄλλον, ή δ' ἐμὴ
ψυχὴ πόλιν τε κάμε καὶ σ' ὁμοῦ στένει.
"Ωστ' οὐχ ὕπνω γ' εὔδοντά μ' ἔξεγείρετε·
ἀλλ' ἵστε πολλὰ μέν με δακρύσαντα δή,
πολλὰς δ' ὄδοις ἐλθόντα φροντίδος πλάνοις
ἥν δ' εὖ σκοπῶν εὔρισκον ἵστιν μόνην,
ταύτην ἔπραξα· παιδα γὰρ Μενοικέως
Κρέοντ', ἐμαυτοῦ γαμβρόν, ἐς τὰ Πυθικὰ
ἔπειμψα Φοίβου δώμαθ', ώς πύθοιθ' ὅ τι
δρῶν ἡ τί φωνῶν τήνδε όυσαίμην πόλιν.

65

70

11. Sofoklo, Ajant 1328 – 1345

ΟΔ. Ἐξεστιν οὖν εἰπόντι τὰληθῆ φίλω
σοὶ μηδὲν ἥσσον ἢ πάρος ξυνηρετεῖν;

1330

ΑΓ. Εἴπ· ἢ γὰρ εἴην οὐκ ἀν εὖ φρονῶν, ἐπεὶ
φίλον σ' ἐγὼ μέγιστον Ἀργείων νέμω.

ΟΔ. Ἀκουέ νυν. Τὸν ἄνδρα τόνδε πρὸς θεῶν
μὴ τλῆς ἀθαπτον ὥδ' ἀναλγήτως βαλεῖν·
μηδ' ἡ βία σε μηδαμῶς νικησάτω
τοσόνδε μισεῖν ὥστε τὴν δίκην πατεῖν.

1335

Κάμοι γὰρ ἦν ποθ' οὗτος ἔχθιστος στρατοῦ,
ἐξ οὗ 'κράτησα τῶν Ἀχιλλείων ὅπλων·
ἀλλ' αὐτὸν ἔμπας ὄντ' ἐγὼ τοιόνδ' ἐμοὶ
οὐκ ἀντατιμάσαιμ' ἀν, ὥστε μὴ λέγειν
εν' ἄνδρος ἰδεῖν ἀριστον Ἀργείων, δσοι

1340

Τροίαν ἀφικόμεσθα, πλὴν Ἀχιλλέως.

"Ωστ' οὐκ ἀν ἐνδίκως γ' ἀτιμάζοιτό σοι·
οὐ γάρ τι τοῦτον, ἀλλὰ τοὺς θεῶν νόμους
φθείροις ἀν. Ἀνδρα δ' οὐ δίκαιον, εἰ θάνοι,
βλάπτειν τὸν ἐσθλόν, οὐδὲ ἐὰν μισῶν κυρῆς.

1345

12. Euripid, Elektra 300 – 318

ΗΛ. λέγοιμ' ἀν, εἰ χρή (χρή δὲ πρὸς φίλον λέγειν),
τύχας βαρείας τὰς ἐμὰς κάμοῦ πατρός.

300

ἐπεὶ δὲ κινεῖς μῆθον, ἵκετεύω, ξένε,
ἄγγελλ' Ὁρέστηι τάμα κάκείνου κακά,
πρῶτον μὲν οἵοις ἐν πέπλοις αὐλίζομαι,
πίνωι θ' ὅσωι βέβριθ', ὑπὸ στέγαισί τε

305

οῖαισι ναίω βασιλικῶν ἐκ δωμάτων,
 αὐτὴ μὲν ἐκμοχθοῦσα κερκίσιν πέπλους
 ἥ γυμνὸν ἔξω σῶμα καὶ στερήσομαι
 αὐτὴ δέ πηγὰς ποταμίους φορουμένη.
 ἀνέορτος ἴερῶν καὶ χορῶν τητωμένη
 ἀναίνομαι γυναικας οὖσα παρθένος,
 αἰσχύνομαι δὲ Κάστορ, ὃς πρὸν ἐς θεοὺς
 ἐλθεῖν ἔμ' ἐμνήστευεν, οὖσαν ἐγγενῆ.
 μήτηρ δ' ἐμὴ Φουγίοισιν ἐν σκυλεύμασιν
 θρόνωι κάθηται, πρὸς δ' ἔδραισιν Ἀσίδες
 δμωαὶ στατίζουσ', ἀς ἔπερσ' ἐμὸς πατήρ,
 Ἰδαῖα φάρῃ χρυσέαις ἐζευγμέναι
 πόρπαισιν.

310

13. Euripid, Medeja 1002 – 1018

Πα. δέσποιν', ἀφεῖνται παῖδες οἵδε σοι φυγῆς,
 καὶ δῶρα νύμφῃ βασιλὶς ἀσμένη χεροῖν
 ἐδέξατ'. εἰρήνη δὲ τὰκεῖθεν τέκνοις.

ἢ α· 1005

τί συγχυθεῖσ' ἔστηκας ἡνίκ' εὐτυχεῖς;
 τί σὴν ἔτρεψας ἔμπαλιν παρηίδα
 κούκ ἀσμένη τόνδ' ἐξ ἐμοῦ δέχῃ λόγον;
 Μη. αἰλαῖ.

Πα. τάδ' οὐ ξυνωιδὰ τοῖσιν ἐξηγελμένοις.
 Μη. αἰλαῖ μάλ' αὖθις. Πα. μῶν τιν' ἀγγέλλων τύχην
 οὐκ οἴδα, δόξης δ' ἐσφάλην εὐαγγέλου;

1010

Μη. ἥγγειλας οἶ ἥγγειλας· οὐ σὲ μέμφομαι.

Πα. τί δαὶ κατηφὲς ὅμμα καὶ δακρυρροεῖς;
 Μη. πολλή μ' ἀνάγκη, πρέσβυ· ταῦτα γὰρ θεοὶ¹
 καγὼ κακῶς φρονοῦσ' ἐμηχανησάμην.

1015

Πα. θάρσει· κάτει τοι καὶ σὺ πρὸς τέκνων ἔτι.
 Μη. ἄλλους κατάξω πρόσθεν ἥ τάλαιν' ἐγώ.
 Πα. οὕτοι μόνη σὺ σῶν ἀπεζύγης τέκνων·
 κούφως φέρειν χρὴ θνητὸν ὄντα συμφοράς.

14. Euripid, Helena 16 – 30

ἡμῖν δὲ γῆ μὲν πατρὶς οὐκ ἀνώνυμος
 Σπάρτη, πατήρ δὲ Τυνδάρεως· ἔστιν δὲ δὴ

λόγος τις ώς Ζεὺς μητέρ' ἔπιτατ' εἰς ἐμὴν
 Λήδαν κύκνου μορφώματ' ὄρνιθος λαβών,
 δος δόλιον εὐνήν ἐξέπραξ' ὑπ' αἰετοῦ 20
 δίωγμα φεύγων, εἰ σαφῆς οὗτος λόγος·
 Ἐλένη δ' ἐκλήθην. ἀ δὲ πεπόνθαμεν κακὰ
 λέγοιμ' ἄν. ἥλθον τρεῖς θεαὶ κάλλους πέρι
 Ἰδαῖον ἐς κευθμῶν' Αλέξανδρον πάρα,
 Ἡρα Κύπρις τε διογενής τε παρθένος, 25
 μορφῆς θέλουσαι διαπεράνασθαι κρίσιν.
 τούμὸν δὲ κάλλος, εἰ καλὸν τὸ δυστυχές,
 Κύπρις προτείνασ' ώς Αλέξανδρος γαμεῖ,
 νικᾶι. λιπὼν δὲ βούσταθμ' Ἰδαῖος Πάρις
 Σπάρτην ἀφίκεθ' ώς ἐμὸν σχήσων λέχος. 30

15. Euripid, *Kiklop* 113 – 130

Οδ. τίς δ' ἥδε χώρα καὶ τίνες ναίουσί νιν;
 Σι. Αἴτναῖος ὅχθος Σικελίας ύπεροτατος.
 Οδ. τείχη δὲ ποὺ 'στι καὶ πόλεως πυργώματα; 115
 Σι. οὐκ ἔστ'. ἔρημοι πρῶνες ἀνθρώπινον, ξένε.
 Οδ. τίνες δ' ἔχουσι γαῖαν; ἥ θηρῶν γένος;
 Σι. Κύκλωπες, ἄντρ' ἔχοντες, οὐ στέγας δόμων.
 Οδ. τίνος κλύοντες; ἥ δεδήμευται κράτος;
 Σι. μονάδες· ἀκούει δο οὐδὲν οὐδεὶς οὐδενός. 120
 Οδ. σπείρουσι δ'—ἥ τῷ ζῶσι; —Δήμητρος στάχυν;
 Σι. γάλακτι καὶ τυροῖσι καὶ μήλων βιοῖαι.
 Οδ. Βρομίου δὲ πῶμ' ἔχουσιν, ἀμπέλου όοάς;
 Σι. ἥκιστα· τοιγάρ ἄχορον οἰκοῦσι χθόνα.
 Οδ. φιλόξενοι δὲ χῶσιοι περὶ ξένους; 125
 Σι. γλυκύτατά φασι τὰ κρέα τοὺς ξένους φορεῖν.
 Οδ. τί φήις; βιοῖαι χαίρουσιν ἀνθρωποκτόνῳ;
 Σι. οὐδεὶς μολὼν δεῦρ' ὅστις οὐ κατεσφάγη.
 Οδ. αὐτὸς δὲ Κύκλωψ ποὺ 'στιν; ἥ δόμων ἔσω;
 Σι. φροῦδος, πρὸς Αἴτνηι θῆρας ἱχνεύων κυσίν. 130

16. Homer, *Ilijada*, VI, 391 – 405

ἥ όα γυνὴ ταμίη, ὁ δ ' ἀπέσσυτο δώματος Ἔκτωρ
 τὴν αὐτὴν ὄδὸν αὔτις ἐϋκτιμένας κατ ' ἀγνιάς.
 εῦτε πύλας ἵκανε διερχόμενος μέγα ἄστυ
 Σκαιάς, τῇ ἄρ ' ἐμελλε διεξίμεναι πεδίον δέ,

ενθ' ἄλοχος πολύδωρος ἐναντίη ἥλθε θέουσα Ανδρομάχη θυγάτηρο μεγαλήτορος Ἡετίωνος Ἡετίων δις ἔναιεν ύπὸ Πλάκω ύληέσση Θήβη Υποπλακίη Κιλίκεσσον ἀνδρεσσιν ἀνάσσων· τοῦ περ δὴ θυγάτηρο ἔχεθ' Ἐκτορι χαλκοκορυστῆ. ἢ οἱ ἔπειτ ' ἥντησ', ἀμα δ' ἀμφίπολος κίεν αὐτῆ παῖδ' ἐπὶ κόλπῳ ἔχουσ' ἀταλάφρονα νήπιον αὐτῶς Ἐκτορίδην ἀγαπητὸν ἀλίγκιον ἀστέρι καλῷ, τόν δὲ Ἐκτωρ καλέεσκε Σκαμάνδριον, αὐτὰρ οἱ ἄλλοι Ἀστυάνακτ'. οἵος γὰρ ἐρύετο Ίλιον Ἐκτωρ. ἢ τοι δὲ μὲν μείδησεν ίδών ἐς παιδα σιωπῆ.	395
	400
	405

17. Homer, *Odiseja*, VIII, 486 – 498

δὴ τότε Δημόδοκον προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς:
 “Δημόδοκ', εξοχα δή σε βροτῶν αἰνίζομ' ἀπάντων·
 ἦ σε γε Μοῦσ' ἐδίδαξε, Διὸς παῖς, ἢ σέ γ' Ἀπόλλων·
 λίγην γὰρ κατὰ κόσμον Ἀχαιῶν οἴτον ἀείδεις,
 ὅσσ' ἔρξαν τ' ἔπαθόν τε καὶ ὅσσ' ἐμόγησαν Ἀχαιοί,
 ὡς τέ που ἢ αὐτὸς παρεὼν ἢ ἄλλους ἀκούσας.
 ἀλλ' ἄγε δὴ μετάβηθι καὶ ἵππου κόσμον ἀεισον
 δουρατέου, τὸν Ἐπειὸς ἐποίησεν σὺν Αθήνῃ,
 ὃν ποτ' ἐς ἀκρόπολιν δόλον ἥγαγε δῖος Ὀδυσσεὺς
 ἀνδρῶν ἐμπλήσας, οἵ Ίλιον ἔξαλάπαξαν.
 αἴ κεν δή μοι ταῦτα κατὰ μοῖραν καταλέξῃς,
 αὐτίκα καὶ πᾶσιν μυθήσομαι ἀνθρώποισιν,
 ως ἄρα τοι πρόφρων θεὸς ὥπασε θέσπιν ἀοιδήν.”

Preporučena literatura za pristupnike

- Dukat, *Gramatika grčkog jezika*, Školska knjiga, Zagreb, 1983.
- Martinić-Jerčić, Matković, *Prometej*, Školska knjiga, Zagreb, 2003.
- Martinić-Jerčić, Matković, Gjurašin, *Prometej Mythos 1*, Školska knjiga, Zagreb, 2019.
- Martinić-Jerčić, Matković, Gjurašin, *Prometej Epos 2*, Školska knjiga, Zagreb, 2020.
- Martinić-Jerčić, Matković, Gjurašin, *Prometej Logos 3*, Školska knjiga, Zagreb, 2021.
- Martinić-Jerčić, Matković, Gjurašin, Maleš, *Prometej Kosmos 4*, Školska knjiga, Zagreb, 2021.
- Majnarić, Gorski, *Grčko-hrvatski rječnik*, Školska knjiga, Zagreb, 1976.
- Musić, Majnarić, *Gramatika grčkog jezika*, Školska knjiga, Zagreb, 1980.
- Sabadoš, Sironić, Zmajlović, *Chrestomathia Graeca*, Školska knjiga, Zagreb, 2002.
- Sabadoš, Sironić, Zmajlović, *Anthologia Graeca*, Školska knjiga, Zagreb, 1971.
- Schwab, *Najljepše priče klasične starine*, Grafički zavod Hrvatske, Zagreb, 1984.
- Zamarovsky, *Junaci antičkih mitova*, ArtResor, Zagreb, 1985.

Preporučena literatura za nastavnike

- Der kleine Pauly, *Lexikon der Antike in 5 Bänden*, München, 1979.
- Der neue Pauly, Stuttgart-Weimar, 1996.
- Dukat, *Ogledi o grčkoj tragediji*, Izdavački centar Rijeka, Biblioteka Dometi, 1981.
- Dukat, *Homersko pitanje*, Globus, Zagreb, 1987.
- Eshil – Sofoklo – Euripid, *Sabrane grčke tragedije*, Vrhunci civilizacije, Beograd, 1988.
- Herodot, *Povijest*, Matica hrvatska, Zagreb, 2000.
- Juric, *Grčka – od mitova do antičkih spomenika*, Andromeda, Rijeka, 2001.
- Lesky, *Povijest grčke književnosti*, Golden marketing, Zagreb, 2001.
- Musić, *Nacrt grčkih i rimske starina*, Ex libris, Zagreb, 2002.
- Olalla, *Mitološki atlas Grčke*, Golden marketing, Zagreb, 2007.
- Povijest svjetske književnosti*, II. dio, Mladost, Zagreb, 1977.
- Schein, *Smrtni junak*, Globus, Zagreb, 1989.
- The Oxford Concise Companion to Classical Literature*, Oxford, 1993.
- The Oxford Companion to Classical Civilization*, Oxford, 1998.
- The Oxford Classical Dictionary*, Oxford, 1996.
- The Penguin, *Dictionary of Classical Mythology*, London, 1990.

- The Penguin, *Historical Atlas of Ancient Greece*, London, 1996.
- Sironić, *Rasprave o helenskoj književnosti*, Matica hrvatska, Zagreb, 1997.
- Škiljan, *Leksikon antičkih autora, Latina & Graeca*, Zagreb, 1996.
- Škiljan, *Leksikon antičkih termina, Latina & Graeca*, Zagreb, 2003.
- Zaninović, *Od Helena do Hrvata*, Školska knjiga, Zagreb, 1996.
- Zamarovsky, *Otkriće Troje*, Globus, Zagreb, 1965.
- Zamarovsky, *Grčko čudo*, Školska knjiga, Zagreb, 1978.

Korisni linkovi

- <http://www.textkit.com/>
- <http://www.gottwein.de/>
- <http://scaife.perseus.org/>
- <http://www.teacheroz.com/greeks.html>

Online rječnici

- <http://archimedes.fas.harvard.edu/pollux/>
- <https://logeion.uchicago.edu/lexidium>

Književnost

- <https://www.ancient-literature.com/>
- http://www.greek-language.gr/greekLang/ancient_greek/index.html

Homer, komentari

- <https://ahcip.chs.harvard.edu/>
- <https://homer.library.northwestern.edu/>

DODATCI

VOKABULAR

Vokabular koji se nalazi u katalogu ne temelji se na propisanim tekstovima, već je leksička jezgra koja pristupnicima može poslužiti kao podsjetnik i osnova za proširivanje vlastitoga vokabulara. Kriterij za uvrštanje pojedinih riječi bio je učestalost i važnost korištenja tih riječi u nastavi.

A

ἀμβροτός 3 i 2 (=άβροτος)	besmrtn	ἀεί	uvijek
ἀγαθός 3	dober, čestit	ἀθάνατος 2	besmrtn
ἀγαλμα, ατος, τό	nakit; ponos; kip	ἀθλος, ου, ό	borba, nadmetanje;
ἀγαπάω	voljeti		muka
ἀγάπη, ης, ή	ljubav	ἀθροίζω	skupljati
ἀγγέλλω	javljati	αιθήρ, ἔρος, ή	eter; nebo; zrak
ἀγγελος, ου, ό	glasnik	αιμα, ατος, τό	krv
ἀγείρω	skupljati; sazivati	αιξ, γός, ή/ό	koza; jarac
ἀγκυρα, ας, ή	sidro	αιρέω	uzeti, uhvatiti
ἀγορά, ἄς, ή	skupština, trg	αισθάνομαι	opaziti, osjetiti
ἀγορεύω	javno govoriti	αισχρός 3	ružan, sramotan
ἀγρός, ου, ό	polje	αιτέω	moliti, tražiti
ἀγω	voditi	αιτία, ας, ή	uzrok, krivnja
ἀγών, ὠνος, ό	igra, natjecanje	ἀκοντίζω	bacati kopljje
ἀγωνίζομαι	natjecati se, boriti se	ἀκούω	slušati
ἀδελφός, ου, ό	brat	ἀκρόπολις, εως, ή	gornji grad, tvrđava
ἀδικέω	činiti krivo; biti krivac	ἄκρος 3	višnji, gornji, krajnji
ἀδικία, ας, ή	nepravda	ἀλγεινός 3	bolan, mučan
ἄδω	pjevati	ἄλγος, ους, τό	bol

ἀλήθεια, ας, ἡ	istina	ἀποινα, ων, τά	otkupnina
ἀληθεύω	govoriti istinu	ἀπορία, ας, ἡ	neprilika
ἀληθής 2	istinit	ἀργυρότοξος 2	srebrnoluk,
ἀλλά	ali, nego	Αpolonov epitet	
ἄλλος, η, ο	drugi	ἀργυροῦς, ἀ, οὖν	srebrn
ἄλοχος, ου, ἡ	supruga, žena	ἀρετή, ἥς, ἡ	vrlina, hrabrost
ἀμαρτάνω	promašiti;	ἀρμονία, ας, ἡ	veza, spajanje; sklad
	pogriješiti	ἀρχή, ἥς, ἡ	početak, vlast;
ἀμαρτία, ας, ἡ	pogreška, grijeh	ἀρχω	pokrajina
ἀμείβομαι	promijeniti;		počinjati, vladati,
	odgovarati		zapovijedati
ἀμπελος, ου, ἡ	vinova loza	ἀρχων, οντος, ὁ	zapovjednik
ἀμφίπολος, ου, ἡ	sluškinja	ἀσπίς, ἴδος, ἡ	štit
ἀνά (+ ak.)	uz, po	ἀστυ, εος, τό	grad (najčešće se odnosi na Atenu)
ἀναβαίνω	uzlaziti, penjati se	ἀτιμάζω	sramotiti, prezirati,
ἀνάβασις, εως, ἡ	uspon		ne štovati
ἀνάγκη, ἥς, ἡ	nužda, sila; sudbina	αὐγή, ἥς, ἡ	zraka (Sunca)
ἄναξ, ἄνακτος, ὁ	vladar	αὐλός, οῦ, ὁ	frula, svirala
ἀνάττω	vladati	αὐξάνω	povećavati
ἀνδρεία, ας, ἡ	hrabrost	αὐτόματος 2	koji se sam od sebe pokreće
ἀνδρεῖος 3	muževan, hrabar		
ἀνεμος, ου, ὁ	vjetar	αὐτός, ἡ, ὁ	sam, isti, on (u ko-sim padežima)
ἀνήρ, ἀνδρός, ὁ	muž, čovjek, junak		
ἄνθος, ους, τό	cvijet	ἀφικνέομαι	stići
ἄνθρωπος, ου, ὁ	čovjek	ἀφρων 2	nerazuman, lud
ἄξιος 3	vrijedan, dostojan		
ἀοιδός, οῦ, ὁ	pjevač	B	
ἀπό (+ gen.)	od	βαθύς, εῖα, ύ	dubok
ἀποθνήσκω	umirati	βαίνω	ići, koračati, stupati

βάλλω	bacati	γαμέω	ženiti se
βάρβαρος 2	negrčki, barbarski	γάμος, ou, ó	svadba, brak
βαρύς, εῖα, ú	težak	γάρ	naime, jer
βασιλεία, ας, ἡ	kraljevina, kraljevska vlast	γελάω	smijati se
βασιλεύς, έως, ó	kralj	γένεσις, εως, ἡ	postanak, rođenje
βασιλεύω	kraljevati, vladati	γένος, ouς, τό	rod, pleme
βία, ας, ἡ	sila	γεραιός 3	star; supst. starac
βιβλίον, ou, τό	knjiga	γέρων, ontos, ó	starac
βίβλος, ou, ἡ	knjiga	γῆ, ἥ, ἡ	zemlja
βίος, ou, ó	život	γίγας, αντος, ó	div
βλάπτω	škoditi, štetiti	γιγνώσκω	poznavati,
βλέπω	gledati		spoznavati
βοάω	zvati	γλαυκῶπις, idos, ἡ	sovooka, sjajnooka;
βουλεύω	vijećati, savjetovati; med. odlučivati	γλαῦξ, κός, ἡ	epitet za Atenu
βουλή, ἥ, ἡ	savjet, dogovor, odluka; vijeće	γλυκύς, εῖα, ú	sladak
βούλομαι	htjeti, željeti	γλῶττα, ης, ἡ	jezik
βοῦς, βοός, ó ἡ	govedo	γνώμη, ης, ἡ	mišljenje, odluka
βοῶπις, idos, ἡ	volooka, epitet za Heru	γόνεύς, έως, ó	roditelj
βραδύς, εῖα, ú	spor	γράμμα, ατος, τό	koljeno
βραχύς, εῖα, ú	kratak		slovo; knjiga; pl.
βροτός, ó, ἡ	smrtan; supst. smrtnik	γραμματική, ἥ, ἡ	književnost, čitanje i pisanje
βρωμός, oū, ó	žrtvenik	γράφω	gramatika
		γυμνάζω	pisati
		γυμνάσιον, ou, τό	vježbati
γάλα, γάλακτος, τό	mljeko	γυμνός 3	vježbalište
			gol; oskudno
			odjeven

Γ

γυνή, γυναικός, ἡ	žena	διδάσκω	poučavati
γύψ, γυπός, ὁ	jastreb	δίδωμι	davati
		διθύραμβος, ου, ὁ	ditiramb, korska pjesma u čast Dioniza
Δ			
δαίμων, ονος, ὁ	božanstvo, zloduh	δίκαιος 3	pravedan
δάφνη, ης, ἡ	lovor	δίκη, ης, ἡ	pravda
δέ	a, ali, no	δῖος 3	bogolik; božanski;
δεῖ	treba		častan
δείδω	plašiti se	διώκω	(pro)goniti
δείκνυμι	pokazivati	δοκέω	misliti
δεινός 3	strašan	δοκεῖ μοι	čini mi se
δελφίς, ἴνος, ὁ	dupin	δόξα, ης, ἡ	misao, glas, slava
δένδρον, ου, τό	drvo	δόρυ, δόρατος, τό	koplje
δεξιός 3	desni	δουλεύω	robovati
δέρμα, ατος, τό	koža	δοῦλος, ου, ὁ	rob, sluga
δεσμός, οῦ, ὁ	uže, pl. okovi	δουλόω	zarobiti
δεσμώτης, ου, ὁ	zarobljenik; (kao pridjev) svezan, okovan	δρᾶμα, ατος, τό	djelo, čin; drama
		δρόμος, ου, ὁ	trčanje, utrka
δεσπότης, ου, ὁ	gospodar	δύναμαι	moći
δέχομαι	primati	δύναμις, εως, ἡ	sila, snaga, moć
δημοκρατία, ας, ἡ	vlast naroda	δῶμα, ατος, τό	stan, kuća, dom
δῆμος, ου, ὁ	narod	δῶρον, ου, τό	dar
διά (+ gen.)	kroz, preko; (+ ak.) zbog	E	
διάδοχος, ου, ὁ	nasljednik, zamjenik	ἐαρ, ἔαρος, τό	proljeće
		ἐάω	dopustiti
διαφθείρω	uništavati, pustošiti	ἐγείρω	buditi
διδάσκαλος, ου, ὁ	učitelj	ἐγώ	ja

έθέλω/θέλω	željeti	ἐπί (+ gen.)	na, kod, uz, (+ dat.)
έθνος, ους, τό	narod		na, pri, kod; (+ ak.)
έθος, ους, τό	običaj	ἐπίσταμαι	na, protiv, za
εἶδος, ους, τό	lik, oblik, ideja	ἐπιστήμη, ης, ἡ	znati
εἴδωλον, ου, τό	lik, prilika, prikaza	ἐπομαι	znanje
εἰμί	biti	ἐπος, ους, τό	slijediti
εἶμι	ići	ἐργάζομαι	riječ, govor, pjesma
εἰρήνη, ης, ἡ	mir	ἐργον, ου, τό	raditi, činiti
εἰς	(+ ak.) u, na, za	ἐρις, ιδος, ἡ	djelo, posao
ἐκ	(+ gen.) iz	ἐρμηνεύς, ἐως, ὁ	srdžba, ljutnja, bijes
έκατόμβη, ης, ἡ	svečana žrtva	ἐρυθρός 3	vjesnik, glasnik
έκεινος, η, ο	onaj, ona, ono	ἐρχομαι	crven
έκηβόλος, 2	dalekometni, epitet za Apolona	ἐρως, ωτος, ὁ	dolaziti, ići
		ἐρωτάω	želja, ljubav
έλαϊα, ας, ἡ	maslina	ἐσοδος, ου, ἡ	pitati
έλαύνω	goniti; jahati; hodati, ići	ἐταιρος, ου, ὁ	ulaz
έλαφος, ου, ό/ἡ	jelen, košuta	ἐτερος 3	drug, priatelj
έλευθερία, ας, ἡ	sloboda		drugi (od dvojice)
έλέφας, αντος, ὁ	slon	εὖ	godina
έλπις, ίδος, ἡ	nada, pouzdanje	εὐγενής 2	dobro, valjano
έμος 3	moj	εὐδαιμονία, ας, ἡ	plemenit
ἐν (+dat)	u, na, o, po	εὐδαίμων, ον	sreća, blaženstvo
έξοδος, ου, ἡ	izlaz; eksod, izla- zna pjesma kora u tragediji	εύρισκω	sretan
ἐπεισόδιον, ου, τό	epizodij, dio tra- gedije (odgovara činovima)	εύρημα	nalaziti, otkrivati
		εύώνυμος 2	moliti
		ἐχθρός 3	lijevi
		ἐχω	neprijateljski, mrzak
		ἔως, ἔω, ἡ	imati, držati
			zora

Z

ζάω	živjeti	θαῦμα, ατος, τό	čudo
ζεύγνυμι	ujarmiti	θαυμάζω (+ ak.)	čuditi se, diviti se
ζωή, ης, ἡ	život	θεά, ἀς, ἡ	božica
ζώνη, ης, ἡ	pojas	θέατρον, ου, τό	kazalište, gledalište
ζῷον, ου, τό	životinja	θεός, οῦ, ὁ	bog
		θεραπεύω	njegovati, liječiti, štovati

H

ῆβη, ης, ἡ	mladost	θερμός 3	vruć, topao
ἥγεμών, óvoς, ó	vođa, zapovjednik	θέρος, ους, τό	ljeto
ἥγεομαι	voditi, biti vođa	θέω	trčati
ἥδη	već	θήρ, θηρός, ó / θηρίον, ίου τό	zvijer, životinja
ἥδονή, ης, ἡ	naslada, radost	θηράω / θηρεύω	loviti
ἥδυς, εῖα, ú	ugodan	θησαυρός, οῦ, ὁ	blago
ἥκω	došao sam, ovdje sam	θνήσκω	umirati
ἥλιος, ίου, ó	Sunce	θνητός 3	smrtan
ἥμεις	mi	θρίξ, τριχός, ἡ	dlaka, kosa
ἥμέρα, ας, ἡ	dan	θυγάτηρ, τρός, ἡ	kćer
ἥμέτερος 3	naš	θυμός, οῦ, ὁ	srce, duša
ἥρως, ἥρωος, ó	heroj, junak	θύω	žrtvovati
		θώραξ, ακος, ὁ	oklop

Θ

θάλαμος, ου, ó	bračna odaja (spavaća soba)	ἰατρός, οῦ, ὁ	liječnik
θάλαττα, ης, ἡ	more	ἱδιος 3	vlastit
θάνατος, ου, ó	smrt	ἱερεύς, ἑως, ὁ	svećenik
θάπτω	sahranjivati	ἱερός 3	svet
		ἱημι	slati

I

ίκανω/ίκω	dolaziti	καρπός, οῦ, ὁ	plod
ίκετεύω	biti pribjegar	καστίγνιτος 3	bratski, supst. brat, sestra
ίκέτις, ιδος, ἡ / ίκέτης, ου, ὁ	pribjegar	κατά (+ gen.)	sa, dolje, niz; (+ ak.) kroz, prema, duž
ῖνα	da (namjerni veznik)	καταβαίνω	silaziti
ἶπτεύς, έως, ὁ	konjanik, vitez	κατάβασις, εως, ἡ	silazak
ἶππος, ου, ὁ/ἡ	konj, kobila	κατάλογος, ου, ὁ	popis, imenik
ῖσος 3	jednak, isti	κέαρ, κέαρος, τό/κῆρ, κῆρος, τό	srce
ἴστημι	staviti	κεῖμαι	ležati
ἴστορία, ας, ἡ	ispitivanje, povijest	κελεύω	zapovijedati
ἰχθύς, ύος, ὁ	riba	κενός 3	prazan

K

καθαίρω	čistiti, prati	κέρας, ως, τό	rog; krilo vojske
κάθαρσις, εως, ἡ	katarza, pročišćenje	κεφαλή, ἥς, ἡ	glava
κάθημαι/ καθίζομαι	sjediti	κήρυξ, υκος, ὁ	glasnik
καί	i, pa	κιθάρα, ας, ἡ	kitara, žičani instrument
καιρός, οῦ, ὁ	prava, mjera, zgodan čas	κιθαριστής, οῦ, ὁ	kitarač, pjevač uz kitaru
καίω	paliti	κινδυνεύω	izlagati se opasnosti
κακός 3	zao	κίνδυνος, ου, ὁ	opasnost
κάλαμος, ου, ὁ	trska	κινέω	pokretati; micati
καλέω	zvati	κίω	ići
κάλλος, ους, τό	ljepota	κλαίω	plakati
καλός 3	lijep	κλεινός 3	slavan
καλύπτω	pokrivati, zastirati	κλέος, ους, τό	slava
κάματος, ου, ὁ	umor, muka	κλέπτω	krasti
κάμηλος, ου, ὁ/ἡ	deva	κνημίς, ἵδος, ἡ	nazuvak
καρδία, ας, ἡ	srce	κοινός 3	zajednički

κόμη, ης, ἡ	kosa	λανθάνω	biti skriven
κόπτω	udarati, tući, posjeći, ubiti	λαός, οὐ, ὁ	narod
κόραξ, ακος, ὁ	gavran	λέγω	govoriti, pričati
κορυθαίολος 2	sjajnošljemac (Hektor)	λευκός 3	bijel
κόρυς, υθος, ἡ	kaciga s perjanicom	λευκάλενος 2	bjeloruk
κοσμέω	ukrasiti, urediti	λέων, οντος, ὁ	lav
κόσμος, ου, ὁ	raspored, red, nakit	λιμήν, ἔνος, ὁ	luka
κράνος, ους, τό	kaciga	λόγος, ου, ὁ	riječ, govor
κρατήρ, ἥρος, ὁ	vrč; kotlina, krater	λούω	prati, kupati
κράτος, ους, τό	snaga	λύκος, ου, ὁ	vuk
κρίνω	prosuditi, suditi	λυπέω	žalostiti; (med.)
κριτής, οῦ, ὁ	sudac		tugovati
κρύπτω	sakrivati	λύπη, ης, ἡ	tuga
κτάομαι	stjecati	λύω	odriješiti, oslobođiti
κτείνω	ubijati		
κτῆμα, ατος, τό	imetak; pl. blago	M	
κύκλος, ου, ὁ	krug	μάθημα, ατος, τό	nauk, znanje, učenje
κύριος, ου, ὁ	gospodar, gospodin	μαθητής, οῦ, ὁ	učenik
κύων, κυνός, ὁ/ἡ	pas, kuja	μακρός 3	dug
κώμη, ης, ἡ	selo	μάλα	vrlo, veoma, rado
κωμῳδία, ας, ἡ	komedija, vesela	μανθάνω	učiti
	igra	μάντις, εως, ὁ	vrač
λαβύρινθος, ου, ὁ	labirint	μάρτυς, υρος, ὁ/ἡ	svjedok
λαμβάνω	uzimati, primati	μάχαιρα, ας, ἡ	mač
λαμπάς, ἀδος, ἡ	baklja, luč, zublja; svjetiljka	μάχη, ης, ἡ	bitka
λαμπρός 3	sjajan	μάχομαι	boriti se
		μικρός 3	malen

μέγαρον, ου, τό	dvorana, soba; svetište (dio hrama)	N	
μέγας, μεγάλη, μέγα	velik	ναιώ	stanovati
μείγνυμι	miješati	ναῦς, νεώς, ἡ	pomorska bitka
μέλας, μέλαινα,	crn	ναύτης, ου, ό	lađa
μέλαν		νεανίας, ου, ό	mornar
μέλιττα, ης, ἡ	pčela	νεκρός 3	mladić
μέλος, ους τό	lirska pjesma	νέμω	mrtav
μένω	ostajati, čekati	νέος 3	dijeliti
μέσος 3	srednji	νεφέλη, ης, ἡ	mlad, nov
μετά	(+ gen.) sa; (+ dat.) među; (+ ak.) poslije, iza	νῆσος, ου, ἡ	oblak
μέτρον, ου, τό	mjera	νικάω	otok
μέτωπον, ου, τό	čelo	νίκη, ης, ἡ	pobjediti, biti pobjednik
μή	ne, da ne	νοέω	pobjeda
μῆνις, ιος, ἡ	srdžba	νομίζω	misliti
μήτηρ, τρός, ἡ	majka	νόμος, ου, ό	smatrati, običavati
μηχανή, ης, ἡ / μηχάνημα, ατος, τό	izum, stroj	νόσος, ου, ἡ	zakon
μιμνήσκομαι	sjećati se	νοῦς, νοῦ, ό	bolest
μιμνήσκω	podsjećati	νῦν	povratak
μισέω	mrziti	νύξ, νυκτός, ἡ	pamet; mišljenje
μνήμη, ης, ἡ	pamćenje, spomen, sjećanje	E	sada
μοῖρα, ας, ἡ	sudbina; dio	ξενία, ας, ἡ	noć
μόνος 3	jedini, sam	ξένος 3	gostoprimstvo
μορφή, ης, ἡ	oblik		tuđ, stran; supst.
μῦθος, ου, ό	mit, priča	ξίφος, ους, τό	stranac, gost
			mač

O

όδε, ἥδε, τόδε	ovaj, ova, ovo	όρθος 3	uspravan
όδος, οὐ, ἡ	put	όρμαω	kretati, tjerati
όδούς, όντος, ὁ	zub	ὅρνις, ιθος, ὁ/ἡ	ptica
οἶδα	znati	ὅρος, ους, τό	brdo, planina
οὔκειος 3	kućni, domaći	ὅχηστρα, ας, ἡ	orchestra, dio kazališta
οὔκεω	stanovati	ὅς, ἥ, ὅ	koji, koja, koje
οἰκία, ας, ἡ	kuća	ὅσος 3	kolik
οῖκος, ου, ὁ	kuća	ὅστοῦν, οῦ, τό	kost
οῖνος, ου, ὁ	vino	ὅτε	kad
οῖς, οἰός, ὁ/ἡ	ovca	ὅτι	da
οἴω, οἴμαι	misliti	οὐ (οὐκ, οὐχί/)	ne
οἰωνός, οῦ, ὁ	ptica (grabežljivica – jastreb, orao)	οὐδείς, -μία, -έν	nijedan
়λεθρος, ου, ὁ	propast	οὐδανός, οῦ, ὁ	nebo
়লίγος 3	malen	οὐς, ὠτός, τό	uhu
়লλуми	upropastavati, kvariti	οὐτος, αὕτη, τοῦτο	taj, ta, to
়λος 3	čitav	়φθαλμός, ου, ὁ	oko
়μοίος 3	jednak	়ψις, εως, ἡ	gledanje, vid, oko
়μολογέω	slagati se	Π	
়নειρος, ου, ὁ	san	παιδαγωγός, ου, ὁ	pedagog, odgojitelj
়νομα, ατος, τό	ime	παιδεία, ας, ἡ	odgoj
়νомаčω	nazivati	παιδεύω	odgajati
়номастός 3	znamenit	παιᾶς, παιδός, ὁ/ἡ	dijete, dječak, djevojčica
়плітης, ου, ὁ	teško naoružani	παλαιός 3	star
়πλон, ου, τό	pješak	πάνδημος 2	javni, opći, narodni
়ράω	oružje	παρά (± dat.), (+ ak.)	uz, pokraj
	gledati		

παρασάγγης, ου, ὁ	perzijska milja – 5,5 km	πλουτίζω	obogatiti
παρασκευάζω	pripremati	πλούτος, ου, ὁ	bogatstvo
πάρειμι	biti prisutan	πνέω	puhati
παρελαύνω	prevaliti	ποδάρικης 2	brzonogi
παρέχω	pružati, dati	ποιέω	činiti
παρθένος, ου, ἡ	djevica, djevojka	ποιητής, οῦ, ὁ	pjesnik
πάροδος, ου, ἡ	parod, ulazna pjesma kora u tragediji	ποικίλος 3	šaren
πᾶς, πᾶσα, πᾶν	sav, svaki	πολεμέω	ratovati
πάσχω	trpjeti	πολέμιος, ου, ὁ	neprijatelj
πατήρ, πατρός, ὁ	otac	πόλις, εως, ἡ	grad, država
πατρίς, ἴδος, ἡ	domovina	πολιτής, ου, ὁ	građanin
παύω	prestati	πολυμήχανος 2	domišljat
πεδίον, ίου, τό	ravnica	πολύτροπος 2	lukav, okretan, vješt
πείθω	nagovorati, uvjeravati; med. slušati, pokoravati se	πολύφρων, ονος, ὁ	mudar, vrlo razborit
πέμπω	slati	πορεύομαι	putovati
πέρθω	razarati	ποταμός, οῦ, ὁ	rijeka
περί (+ gen.), (+ dat.)	oko, o	πότνια, ας, ἡ	gospođa, gospa, gospodarica
πέτρα, ας, ἡ	stijena	πούς, ποδός, ὁ	noga
πικρός 3	gorak	πρᾶγμα, ατος, τό	djelo, posao
πίνω	piti	πράττω	činiti, raditi
πίπτω	padati, poginuti	πρέσβυς, ὁ	star
πιστεύω	vjerovati	προδότης, ου, ὁ	izdajnik
πλέω	ploviti	πρόλογος, ου, ὁ	prolog, uvodni dio tragedije
πλοῖον, ου, τό	splav, brod	πρός	(+ dat.) kod, (+ ak.) prema

πρῶτος 3	prvi	στάσιμον, ου, τό	stazim, stajaća
πτερόν, οῦ, τό	pero, krilo		pjesma kora u tragediji
πῦρ, πυρός, τό	vatra	στέλλω	slati
P			
ὅρεω	teći	στέφω	voljeti, ljubiti
ὅγητωρ, ορος, ό	govornik	στῆθος, ους, τό	prsa
ὅππω	bacati	στήλη, ης, ἡ	stup, spomen – stup (nadgrobni)
ὅίς, ὁινός, ἡ	nos, rilo	στόμα, ατος, τό	usta
ὅδοδάκτυλος, 2	ružoprst, epitet za Zoru (Hώς)	στοάτευμα, ατος, τό	vojska
ὅδον, ου, τό	ruža	στρατεύω	ratovati
S			
σατράπης, ου, ό	satrap	στρατηγός, οῦ, ό	vojskovođa
σαφής 2	jasan	στρατιώτης, ου, ό	vojnik
σῆμα, τος, τό	znamak	στρατόπεδον, ου, τό	vojni tabor
σιγάω	šutjeti	στρέφω	okretati
σκηνή, ης, ἡ	šator, pozornica	σύ	ti
σκῆπτρον, ου, τό	žežlo	συμμαχία, ας, ἡ	savezništvo
σκοπέω	promatrati, gledati	συμμαχος, ου, ό	saveznik, suborac
σός 3	tvoj	σύν (+ dat)	s, sa
σοφία, ας, ἡ	mudrost	σφαῖρα, ας, ἡ	kugla, lopta
σοφός 3	mudar; supst.	σχῆμα, τος, τό	oblik
	mudrac	σχολή, ης, ἡ	mir, dokolica, škola
σπείρω	sijati	σώζω	spašavati
σταθμός, οῦ, ό	stanica, postaja	σῶμα, ατος, τό	tijelo
		σωτήρ, ἥρος, ὁ	spasitelj
		σώφρων 2	mudar, razborit

T

τάλας, τάλαινα, τάλαν	jadan	τραγωδία, ας, ἡ	tragedija, ozbiljna drama
τάξις, εως, ἡ	red, bojni red	τρέπω	okretati, odbijati
τάττω	redati	τρέφω	hraniti
ταῦρος, ου, ὁ	bik	τυγχάνω	trčati
τάφος, ου, ὁ / ταφή, ἥς, ἡ	grob	τύπτω	postići; dogoditi se
ταχύς, εῖα, ύ	brz	τυφλός 3	udarati
τε	i	τύχη, ης, ἡ	slijep
τεῖχος, ους, τό	zid(ine)		događaj, sudbina, sreća

τέκνον, ου, τό	dijete	Τ	
τελευτή, ἥς, ἡ	završetak, kraj	ύβρις, εως, ἡ	objest
τέμνω	rezati	ύδωρ, ὕδατος, τό	voda
τέρπω	veselim	νίός, οῦ, ὁ	sin
τέττιξ, ιγος, ὁ	cvrčak	ύλη, ης, ἡ	šuma
τέχνη, ης, ἡ	umjetnost, vještina	ύμεις	vi
τίθημι	stavljati	ύμέτερος, 3	vaš
τίκτω	rađati	ύμνος, ου, ὁ	himna, hvalospjev
τιμάω	častiti	ύπέρ	(+ gen.) za, preko, iznad, (+ ak.) preko
τιμή, ἥς, ἡ	čast, cijena	ύπνος, ου, ὁ	san
τις, τι	netko, nešto	ύπό	(+ gen.) od, ispod, radi, (+ dat.) pod
τίς, τί	tko?, što?		
τομή, ἥς, ἡ	rezanje, rez; odsječeni dio	Φ	

τόξον, ου, τό	luk, luk i strelice	φαίνω	pokazivati
τόπος, ου, ὁ	mjesto, prilika	φάλαγξ, γύγος, ἡ	falanga – bojni red
τράγος, ου, ὁ	jarac	φάρμακον, ου, τό	lijek, otrov

φέρω	nositi, podnosići	X	
φεύγω	bježati	χαίρω	radovati se,
φημí	govoriti		pozdravljati
φθόνος, ου, ó	zavist	χαλεπός 3	težak
φιλέω	voljeti	χαλκοῦς, ἥ, οὖν	mjeden
φιλία, ας, ἥ	prijateljstvo	χάρις, ιτος, ἥ	ljubav, milost
φίλος 3	drag, mio; supst. prijatelj	χειμών, ώνος, ó	zima, oluja
φιλосоφία, ας, ἥ	filozofija, ljubav prema mudrosti	χείρ, χειρός, ἥ	ruka
φοβέω	plašiti	χέω	lijevati
φόβος, ου, ó	strah	χθών, χθονός, ἥ	zemlja
φοῖβος 3	sjajan	χιτών, ώνος, ó	hiton – haljina bez rukava; oklop
φοῖνιξ, ικος, ó/ἥ	grimizan; (supst.) grimizna boja	χορεύω	plesati
φονεύω	ubiti	χορός, οῦ, ó	koreg, vođa kora
φρήν, φρενός, ἥ	srce, duša, um, razum	χράομαι	colo, ples, kor
φρονέω	misliti	χρή	upotrebljavati, trebatи
φυγή, ἥς, ἥ	bijeg	χρῆμα, ατος, τό	treba
φύλαξ, -κος, ó	čuvar		stvar; pl. imutak, novac
φυλάττω	čuvati	χρηστός, 3	koristan
φύλλον, ου, τό	list	χρίω	mazati
φύσις, εως, ἥ	priroda	χρόνος, ου, ó	vrijeme
φυτόν, οῦ, τό	biljka	χρυσοῦς, ἥ, οὖν	zlatan
φύω	roditи	χρῶμα, τος, τό	boja
φωνέω	govoriti	χώρα, ας, ἥ	prostor, mjesto, zemlja
φωνή, ἥς, ἥ	glas	χωρέω	maknuti se, ići
φῶς, φωτός, τό	svjetlost		naprijed

Ψ

ψευδής 2

ψεύδω

ψήφισμα, τος τό

ψυχή, ἡς, ἡ

lažan

varati; med. lagati

zaključak

duša

Ω

ῳδή, ἡς, ἡ

ῳρά, ας, ἡ

ώς

ὠψ, ὠπός, ό

pjesma

doba

kako, kao, jer, kad
+ da (izrično i
namjerno)oko, vid, lice (kod
Homera)

IMENA

A

Αγαμέμνων, ονος, ὁ	Agamemnon, mikenski kralj, vođa Grka pod Trojom
Αθηνᾶ, ἀς, ἡ	Athena, božica
Αθῆναι, ᾧν, αἱ	Athena, grad u Atici
Αθηναῖος, 3	atenški; supst. Atenjanin
Αἴας, αντος, ὁ	Ajant
Ἄιδης, ου, ὁ	Had, bog podzemlja; personifikacija za podzemni svijet
Αἰγεύς, ἔως, ὁ	Egej, atenski kralj, otac Tezejev; po njemu nazvano Egejsko more
Αἴγισθος, ου, ὁ	Egist, Agamemnonov bratić, s Klitemnestrom ubio Agamemnona
Αἴγυπτος, ου, ἥ	Egipat, zemlja na Nilu
Αἰσχύλος, ου, ὁ	Eshil, grčki tragičar
Ακαδήμεια, ας, ἥ	Akademija, Platonova škola
Αλέξανδρος, ου, ὁ	drugo ime Trojanca Parisa; Aleksandar Makedonski (Veliki)
Αλκαῖος, ου, ὁ	Alkej, lirski pjesnik
Ανδρομάχη, ης, ἥ	Andromaha, Hektorova žena
Αντιγόνη, ης, ἥ	Antigona, Edipova i Jokastina kći
Ἀπόλλων, ωνος, ὁ	Apolon, sin Zeusa i Lete, bog proricanja
Ἀργοναῦται, ᾧν, οἱ	Argonauti
Ἀργος, ους, τό	Arg, grad u Argolidi
Ἀρης, εως, ὁ	Ares, bog rata
Ἀριάδνη, ης, ἥ	Arijadna, kretska kraljevna; Minosova kći; pomogla Jazonu ući u labirint
Ἀρίων, ονος, ὁ	Arion, legendarni pjesnik s Lezba
Ἀριστοτέλης, ους, ὁ	Aristotel, grčki filozof
Ἀρταξέρξης, ου, ὁ	Artakserkso, Kserkov brat
Ἀρτεμις, ιδος, ἥ	Artemida, božica lova
Ἀστυάναξ, ακτος, ὁ	Astijanakt, sin Hektora i Andromahae

Ασκληπιός, οῦ, ὁ	Asklepije, bog liječništva
Ατρείδης, ου, ὁ	Atrejević, Agamemnon i Menelaj
Αττική, ἥς, ἡ	Atika, pokrajina u Grčkoj (Atena gl. grad)
Αφροδίτη, ης, ἡ	Afrodita, božica ljubavi i ljepote, Apolonova sestra
Αχαιοί, ᾧν, οἱ	Ahejci, Grci
Αχιλλεύς, ἔως, ὁ	Ahilej, sin Peleja i Tetide, vođa Mirmidonaca, najveći grčki junak

B

Βάκχος, ου, ὁ	Bakho, epitet Dionizov
Βοιωτία, ας, ἡ	Beotija, pokrajina u sjeverozapadnoj Grčkoj

Δ

Δαναΐδες, ἴδων, αἱ	Danaide, Danajeve kćeri
Δαναοί, ᾧν, οἱ	Danajci, Grci
Δαίδαλος, ου, ὁ	Dedal, atenski arhitekt, graditelj poznatoga labirinta na Kreti
Δαρεῖος, ου, ὁ	Darije, perzijski kralj
Δελφοί, ᾧν, οἱ	Delfi, Apolonovo proročište u pokrajini Fokidi
Δῆλος, ου, ἡ	Del, kikladski otok u Egejskome moru; rodno mjesto Apolona i Artemide
Δημήτηρ, Δήμητρος, ἡ	Demetra, zaštitnica žita, Perzefonina majka
Δημοσθένης, ους, ὁ	Demosten, grčki govornik
Διομήδης, ους, ὁ	Diomed, junak pod Trojom
Διόνυσος (Διώνυσος), ου, ὁ	Dioniz, sin Zeusa i Semele, bog vinove loze; zaštitnik tragedije
Διονύσια, ων, τά	dionizije, svetkovine u čast Dioniza

E

Ἐκάβη, ης, ἡ	Hekaba, Prijamova supruga, trojanska kraljica
Ἐκτωρ, οος, ὁ	Hektor, sin Prijama i Hekabe, najveći trojanski junak

Ἐλλάς, ἀδος, ἡ	Grčka
Ἐλλην, ηνος, ὁ	Grk
Ἐλληνικός 3	grčki
Ἐλένη, ης, ἡ	Helena, kći Zeusa i Lede, žena Menelajeva
Ἐπίδαυρος, ου, ἡ	Epidaur, grad u Argolidi sa znamenitim kazalištem
Ἐπιμηθεύς, ἔως, ὁ	Epimetej, Prometejev brat
Ἐρις, ιδος, ἡ	Erida, božica srdžbe
Ἐρμῆς, οῦ, ὁ	Hermo, sin Zeusa i Maje, glasnik bogova
Ἐρως, ωτος, ὁ	Eros, bog ljubavi
Ἐφιάλτης, ου, ὁ	Efijalt, izdajica grčke vojske u Bitci kod Termopila
Ἐύρυδίκη, ης, ἡ	Euridika, Orfejeva žena
Ἐύριπίδης, ου, ὁ	Euripid, grčki tragičar
Ἐύρύκλεια, ας, ἡ	Eurikleja, ključarica u Odisejevoj kući
Ἐύρώπη, ης, ἡ	Europa, kći Feniksova; djevojka koju je Zeus oteo i odnio na Kretu

Z

Ζεύς, Διός, ὁ	Zeus, vrhovni grčki bog
---------------	-------------------------

H

Ἡλέκτρα, ας, ἡ	Elektra, kći Agamemnona i Klitemnestre
Ἡλιος, ίου, ὁ	Helije, kralj Sunca
Ἥρα, ας, ἡ	Hera, Zeusova sestra i supruga
Ἡρακλῆς, κλέους, ὁ	Heraklo, najveći grčki junak, sin Zeusa i Alkmene
Ἡρόδοτος, ου, ὁ	Herodot, grčki povjesničar (rodom iz Halikarnasa)
Ἥφαιστος, ου, ὁ	Hefest, sin Zeusa i Here, kovač i oružar bogova
Ἡχώ, οῦς, ἡ	Jeka (personificirana boginja jeke)

Θ

Θεμιστοκλῆς, έους, ὁ	Temistoklo, atenski vojskovođa
Θῆβαι, ᾠν, αἱ	Teba, grad u Beotiji

Θησεύς, ἔως, ὁ	Tezej, atenski kralj
Θουκυδίδης, οὐ, ὁ	Tukidid, grčki povjesničar
Θράκη, ης, ἡ/Θράκιος 3	Trakija, pokrajina u sjevernoj Grčkoj/trački

I

Ιάσων, ονος, ὁ	Jazon, vođa Argonauta
Ιησοῦς, οῦ, ὁ	Isus
Ίθάκη, ης, ἡ	Itaka, otok u Jonskome moru, Odisejeva domovina
Ἰλιον, ίου, τό	Ilij, Troja
Ιππόλυτος, ου, ο	Hipolit, sin Tezejev, Fedrin posinak
Ισμήνη, ης, ἡ	Ismena, sestra Antigonina
Ἰσσα, ης, ἡ	Vis
Ιφιγένεια, ας, ἡ	Ifigenija, kći Agamemnona i Klitemnestre

K

Καλυψώ, οῦς, ἡ	Kalipsa, kći Atlantova, nimfa, živjela na otoku Ogigiji
Κάλχας, ἀντος, ὁ	Kalhant, vrač
Κίρκη, ης, ἡ	Kirka, kći Helija i Perse, nimfa, čarobnica s otoka Eeje
Κλυταιμνήστρα, ας, ἡ	Klitemnestra, Agamemnonova žena
Κρέων, οντος, ὁ	Kreont, kralj Tebe nakon Lajeve smrti
Κρήτη, ης, ἡ	Kreta, otok u Egejskome moru
Κύκλωψ, ωπος, ὁ	Kiklop
Κῦρος, ου, ὁ	Kir, perzijski vladar

Δ

Λάιος, ίου, ὁ	Laj, tebanski kralj, Edipov otac
Λέσβος, ου, ἡ	Lezb, otok u Egejskome moru, rodno mjesto Sapfe
Λεωνίδας, ου, ὁ	Leonida, spartanski zapovjednik u Termopilskoj bitci
Λητώ, οῦς, ἡ	Leta, majka Apolona i Artemide

M

Μήδεια, ας, ἡ	Medeja, Jazonova žena
Μῆδος, ου, ὁ	Međanin (Perzijanac)
Μίμνεομος, ου, ὁ	Mimnermo, elegijski pjesnik
Μοῦσα, ης, ἡ	Muza
Μυκῆναι, ᾧν, αἱ	Mikena, grad u Argolidi, Agamemnonova prijestolnica

N

Νάξος, ου, ἡ,	Naks, kikladski otok u Egejskome moru; mjesto odakle je Dioniz oteo Arijadnu
Ναυσικάα, ας, ἡ	Nausikaja, feačka princeza
Νέστωρ, ορος, ὁ	Nestor, najstariji i najmudriji junak u Trojanskome ratu
Νίκη, ης, ἡ	Nika, pridjevak Atene

E

Ξενοφῶν, ᾧντος, ὁ	Ksenofont, grčki povjesničar
Ξέρξης, ου, ὁ	Kserkso, sin Darijev; kralj Perzije

O

Οδυσσεύς, ἔως, ὁ	Odisej, sin Laertov, kralj Itake
Οἰδίπους, ποδος, ὁ	Edip, sin Laja i Jokaste, mitski junak
Ὄλυμπος, ου, ὁ	Olimp, planina u Tesaliji, mitsko sjedište bogova
Ὄλυμπία, ας, ἡ	Olimpija, grad u Elidi; Zeusovo svetište
Ὄμηρος, ου, ὁ	Homer, grčki pjesnik
Ὀρέστης, ου, ὁ	Orest, sin Agamemnona i Klitemnestre

P

Παλλάς, ἄδος, ἡ	Palada (Atena)
Πάρις, ιδος/ιος, ὁ	Paris, trojanski kraljević
Παρνασσός, οῦ, ὁ	Parnas, planina u Fokidi (prebivalište Muza)

Πάρος, ου, ἡ

Παρύσσατις, ιδος, ἡ

Πάτροκλος, ου, ό

Περικλῆς, έους, ό

Πηληιάδης, ου, ό

Πηνελόπη, ης, ἡ

Πίνδαρος, ου, ό

Πλάτων, ωνος, ό

Πολύφημος, ου, ό

Πολυνεύκης, ου, ό

Ποσειδῶν, ᾠνος, ό

Πρίαμος, ου, ό

Προμηθεύς, έως, ό

Πρωταγόρας, ου, ό

Par, kikladski otok u Egejskome moru

Parisatida, žena Darija, perzijskoga kralja

Patroklo, Ahilejev vjerni prijatelj

Periklo, atenski državnik

Pelejević, Ahilejev nadimak

Penelopa, Odisejeva vjerna supruga

Pindar, lirska pjesnik

Platon, grčki filozof

Polifem, Kiklop

Polinik, Antigonin brat

Posejdon, bog mora

Prijam, trojanski kralj

Prometej

Protagora, grčki sofist

P

Ρόδος, ου, ἡ

Τρώμη, ης, ἡ

Rod, otok u Egejskome moru

Rim, grad u Italiji

Σ

Σάμος, ου, ἡ

Σαπφώ, οῦς, ἡ

Σοφοκλῆς, έους, ό

Σπάρτη, ης, ἡ

Σικελία, ας, ἡ

Σωκράτης, ους, ό

Sam, otok u Egejskome moru

Sapfo, lirska pjesnikinja s Lezba

Sofoklo, grčki tragičar

Sparta, pokrajina i istoimeni grad u Lakedemonu; prijestolnica Menelajeva

Sicilija

Sokrat

T

Τειρεσίας, ου, ό

Τηλέμαχος, ου, ό

Tiresija, tebanski vrač

Telemah, sin Odiseja i Penelope

Τισσαφέρνης, ου, ὁ	Tisaferno, perzijski satrap
Τροία, ας, ἡ	Troja
Τρώες, Τρώων, οἱ	Trojanci
Τιρταῖος, ου, ὁ	Tirtej, elegijski pjesnik

Φ

Φάρος, ου, ἡ	Hvar, kolonija Grka s otoka Para
Φιλοκτήτης, ου, ὁ	Filoktet, glasoviti strijelac iz Trojanskoga rata; posjedovao Heraklov luk i strijele
Φοῖβος, ου, ὁ	Feb (Apolon)

Χ

Χριστός, οῦ, ὁ	Krist, Pomazanik
----------------	------------------

TABLICE GLAGOLA

U 6., 7. i 8. tablici nalaze se glagoli čija je svrha učenicima olakšati ponavljanje grčkoga glagolskog sustava.

Tablica 6. Glagoli prema završnome glasu osnove (*verba vocalia, verba muta i verba liquida*)

PREZENT	ZNAČENJE	OSNOVA	FUTUR	AORIST
θηράω	loviti	θηρα-	θηράσω	ἐθήρασα
τιμάω	častiti	τιμα-	τιμήσω	ἐτίμησα
ποιέω	činiti	ποιε-	ποιήσω	ἐποίησα
δουλόω	zarobljavati	δουλο-	δουλώσω	ἐδούλωσα
καλέω	zvati	καλε-/κλη-	καλῶ	ἐκάλεσα
κελεύω	zapovijedati	κελευ-	κελεύσω	ἐκέλευσα
ἀκούω	čuti	ἀκου-	ἀκούσομαι	ἤκουσα
ἄγω	voditi	ἀγ-	ἄξω	ἥγαγον
φεύγω	bježati	φυγ-	φεύξομαι	ἔφυγον
ἄρχω	vladati	ἀρχ-	ἄρξω	ἥρξα
πράττω	raditi, činiti	πραγ-	πράξω	ἐπράξα
τάττω	redati	ταγ-	τάξω	ἐταξα
πέμπω	slati	πεμπ-	πέμψω	ἐπεμψα
γράφω	pisati	γραφ-	γράψω	ἐγράψα
βλάπτω	škoditi	βλαβ-	βλάψω	ἐβλαψα
θάπτω	pokapati	ταφ-	θάψω	ἐθαψα
κόπτω	udarati	κοπ-	κόψω	ἐκοψα
ρίπτω	bacati	ρίπ-	ρίψω	ἐρρίψα
κλέπτω	krasti	κλεπ-	κλέψω	ἐκλεψα
τρέφω	hraniti	τρεφ-	θρέψω	ἐθρέψα
πείθω	nagovorati πείθομαι	πιθ-	πείσω πείσομαι	ἐπεισα
ψεύδω ψεύδομαι	varati lagati	ψευδ-	ψεύσω ψεύσομαι	ἐψευσα ἐψευσάμην
γυμνάζω	vježbati	γυμναδ-	γυμνάσω	ἐγύμνασα
σώζω	spašavati	σωδ-, σω-	σώσω	ἐσωσα
καθαίρω	čistiti	καθαρ-	καθαρῶ	ἐκάθηρα
φαίνω φαίνομαι	pokazivati pokazivati se	φαν-	φανῶ φανοῦμαι	ἐφηνα
ἀγγέλλω	javljati	ἀγγελ-	ἀγγελῶ	ἥγγειλα
στέλλω	slati	στελ-	στελῶ	ἐστειλα
σπείρω	sijati	σπερ-	σπερῶ	ἐσπειρα

PERFEKT	PERFEKT M-P.	AORIST PAS.	GLAG. PRID.
τεθήρακα	τεθήραμαι	ἐθηράθην	θηρατός
τετίμηκα	τετίμημαι	ἐτιμήθην	τιμητός
πεποίηκα	πεποίημαι	ἐποίηθην	ποιητός
δεδούλωκα	δεδούλωμαι	ἐδουλώθην	δουλωτός
κέκληκα	κέκλημαι	ἐκλήθην	κλητός
κεκέλευκα	κεκέλευσμαι	ἐκελεύσθην	κελευστός
ἀκήκοα	(ῆκουσμαι)	(ῆκούσθην)	ἀκουστός
ἢχα	ἢγμαι	ἢχθην	ἀκτός
πέφευγα			
ἢρχα	ἢργμαι	ἢρχθην	ἀρκτός
πέπραγα	πέπραγμαι	ἐπράχθην	πρακτός
τέταχα	τέταγμαι	ἐτάχθην	τακτός
πέπομφα	πέπεμμαι	ἐπέμφθην	πεμπτός
γέγραφα	γέγραμμαι	ἐγράφην	γραπτός
βέβλαφα	βέβλαμμαι	ἐβλάβην	βλαπτός
(τέταφα)	τέθαμμαι	ἐτάφην	θαπτός
κέκοφα	κέκομμαι	ἐκόπην	κοπτός
ἔρριφα	ἔρριμαι	ἐρρίφθην	ρίπτός
κέκλοφα	κέκλεμμαι	ἐκλάπην	κλεπτός
τέτροφα	τέθραμμαι	ἐτράφην	θρεπτός
πέπεικα πέποιθα	πέπεισμαι	ἐπείσθην	πειστός
ἔψευκα	ἔψευσμαι	ἐψεύσθην	ψευστός
γεγύμνακα	γεγύμνασμαι	ἐγυμνάσθην	γυμναστός
σέσωκα	σέσωσμαι	ἐσώθην	ἄ-σωτος
κεκάθαρκα	κεκάθαρμαι	ἐκαθάρθην	καθαρτός
πέφαγκα πέφηνα	πέφασμαι	ἐφάνθην ἐφάνην	ἄ-φαντος
ἢγγελκα	ἢγγελμαι	ἢγγέλθην	ἄγγελτός
ἔσταλκα	ἔσταλμαι	ἐστάλην	σταλτέον
ἔσπαρκα	ἔσπαρμαι	ἐσπάρην	σπαρτός

PREZENT	ZNAČENJE	OSNOVA	FUTUR	AORIST
διαφθείρω	kvariti	δια-φθερ-	διαφθερῶ	διέφθειρα
ἀποκτείνω	ubijati	ἀπο-κτεν-	ἀποκτενῶ	ἀπέκτεινα
ἐγείρω	buditi	ἐγερ-	ἐγερῶ	ἠγειρα
κρίνω	suditi	κριν-	κρινῶ	ἔκρινα
βάλλω	bacati	βαλ-/ βλη-	βαλῶ	ἔβαλον

Tablica 7. Glagoli na -μι

PREZENT	ZNAČENJE	OSNOVA	FUTUR	AORIST
τίθημι	metati	τι-θε-	θήσω	ἔθηκα
δίδωμι	dati	δι-δο-	δώσω	ἔδωκα
ἴημι	slati	ἱ-ε-	ἴσω	ῆκα
ἴστημι	stavljati	ἱ-στα-	στήσω στήσομαι	ἔστησα ἔστην
φημί	govoriti	φα-	φήσω	ἔφησα
δείκνυμι	pokazivati	δεικ-	δείξω	ἔδειξα
κέραννυμι	miješati	κερα-/ κρα-	κερῶ, -ᾶς	ἐκέρασα
σβέννυμι σβέννυμαι	gasiti	σβεσ- σβη-	σβέσω σβήσομαι	ἔσβεσα ἔσβην
ζεύγνυμι	spajati	ζευγ-/ ζυγ-	ζεύξω	ἔζευξα
μείγνυμι	miješati	μειγ-/ μιγ-	μείξω	ἔμειξα
ἀπόλλυμι	upropastačati	ἀλε-	ἀπολῶ	ἀπώλεσα
ἀπόλλυμαι	propadati		ἀπολοῦμαι	ἀπωλόμην

Tablica 8. Glagoli s osobitom tvorbom oblika

PREZENT	ZNAČENJE	OSNOVA	FUTUR	AORIST
ἀγορεύω	govoriti	ἀγορευ-/ ἐπ-	ἐρῶ	εἶπον
αίρέω	uzimati	αίρε- / ἐλ-	αίρήσω	εῖλον
άλισκομαι	bivati uhvaćen	άλω-	άλώσομαι	έάλων
άμαρτάνω	griješiti	άμαρτε-	άμαρτήσομαι	ῆμαρτον
ἀναλίσκω	trošiti	ἀναλο-	ἀναλώσω	ἀνήλωσα
ἀποθνήσκω	umirati	θαν/θνη-	ἀποθανοῦμαι	ἀπέθανον
αὐξάνω	povećavati	αὐξε-	αὐξήσω	ηὔξησα
ἀφικνέομαι	odlaziti	ἱκ-	ἀφίξομαι	ἀφικόμην
βαίνω	ići	βα/βη-	βήσομαι	ἔβην
βουλομαι	željeti	βουλε-	βουλήσομαι	
γηράσκω	starjeti	γηρα-	γηράσομαι	ἐγήρασα

PERFEKT	PERFEKT M-P.	AORIST PAS.	GLAG. PRID.
διέφθασκα	διέφθασμαι	διεφθάρην	ἀδιάφθαστος
ἀπέκτονα			
ἐγρήγορα		ἡγέρθην	
κέκρικα	κέκριμαι	ἐκρίθην	κριτός
βέβληκα	βέβλημαι	ἐβλήθην	βλητός

PERFEKT	PERFEKT M-P.	AORIST PAS.	GLAG. PRID.
τέθηκα		ἐτέθην	θετός
δέδωκα	δέδομαι	ἐδόθην	δοτός
εἴκα	εἴμαι	εἴθην	έτος
ἔστηκα		ἐστάθην	
δέδειχα	δέδειγμαι	ἐδείχθην	
	κέκραμαι	ἐκράθην	
ἐσβήκα	ἐσβεσμαι	ἐσβέσθην	
	ἐζευγμαι	ἐζεύχθην (ἐζύγην)	
	μέμειγμαι	ἐμείχθην (ἐμιγην)	
ἀπολώλεκα			
ἀπόλωλα			

PERFEKT	PERFEKT M-P.	AORIST PAS.	GLAG. PRID.
εἰρηκα	εἰρημαι	ἐρρήθην	VIII. raz.
ἥρηκα	ἥρημαι	ἥρέθην	VIII. raz.
έάλωκα			VI. raz.
ήμάρτηκα	ήμάρτημαι	ήμαρτήθην	V. raz.
ἀνήλωκα	ἀνήλωμαι	ἀνηλώθην	VI. raz.
τέθνηκα			VI. raz.
ηὔξηκα	ηὔξημαι	ηὔξήθην	V. raz.
	ἀφίγμαι		V. raz.
βέβηκα			V. raz.
	βεβούλημαι	ἐβουλήθην	VII. raz.
γεγήρακα			VI. raz.

PREZENT	ZNAČENJE	OSNOVA	FUTUR	AORIST
γίγνομαι	postajati	γενε-	γενήσομαι	ἐγενόμην
γιγνώσκω	poznavati	γνω-	γνώσομαι	ἐγνων
δεῖ	treba	δεε-	δεήσει	ἐδέησε
δέομαι	trebati, moliti	δεε-	δεήσομαι	
δίδάσκω	poučavati	διδαχ-	διδάξω	ἐδίδαξα
δοκέω	misliti	δοκε-	δόξω	ἐδοξα
ἐλαύνω	goniti	ἐλαυ/ἐλα-	ἐλῶ	ἡλασα
ἐθέλω	željeti	ἐθελε-	ἐθελήσω	ἡθέλησα
ἔπομαι	slijediti	έπ-/σεπ-	ἔψομαι	ἐσπόμην
ἔρχομαι	ići	ἐρχ-/ἐλθ-	είμι	ἥλθον
ἐσθίω	jesti	ἐσθι-/ἐδ-/φαγ-	ἔδομαι	ἐφαγον
εύρισκω	nalaziti	εύρε-	εύρησω	ηὔρον
ἔχω	imati	ἐχ-/σχ-	ἔξω / σχήσω	ἔσχον
ζάω / βιώω	živjeti	ζα-/ βιω-	βιώσομαι	ἐβίων
καθίζω καθίζομαι	sjediti	ίδ-/έδ-/ή-	καθιῶ καθεδοῦμαι	ἐκάθισα ἐκαθεζόμην
λαμβάνω	uzimati	λαβ/ληβ-	λήψομαι	ἐλαβον
λανθάνω	biti skriven	λαθ/ληθ-	λήσω	ἐλαθον
λέγω	govoriti	λεγ-	λέξω	ἐλεξα
μανθάνω	učiti	μαθε-	μαθήσομαι	ἐμαθον
μάχομαι	boriti se	μαχε-	μαχοῦμαι	ἐμαχεσάμην
μέλει μοι	brine me	μελε-	μελήσει	ἐμέλησε
μέλλω	željeti	μελλε-	μελλήσω	ἐμέλλησα
μένω	ostajati	μενε-	μενῶ	ἐμεινα
μιμνήσκω	opominjati	μνη-	μνήσω	ἐμνησα
νέμω	dijeliti	νεμε-	νεμῶ	ἐνειμα
οἴομαι	misliti	οἰε-	οίησομαι	
όράω	gledati	όρα-/όπ-/ίδ-	όψομαι	εἶδον
ὸφείλω	koristiti	ὸφελ-	ὸφειλήσω	ὠφελον
παίω πλήττω	udarati	παι-/πληγ-/ πλαγ-	παίσω πλήξω	ἐπαισα ἐπληξα
πάσχω	trpiti	πασχ-/παθ-	πείσομαι	ἐπαθον
πίνω	piti	πιν-/πι-/πο-	πίομαι	ἐπιон
πίπτω	padati	πετ-/πεσ-/πτω-	πεσοῦμαι	ἐπεсон
πυνθάνομαι	doznavati	πυθ/πευθ-	πεύσομαι	ἐπυθόμην
τρέχω	trčati	τρέχ-/δραμε-	δραμοῦμαι	ἐδραμον

PERFEKT	PERFEKT M-P.	AORIST PAS.	LAG. PRID.
γέγονα	(γεγένημαι)		VII. raz.
ἐγνωκα	ἐγνωσμαι	ἐγνώσθην	VI. raz.
δεδέηκε			VII. raz.
	δεδέημαι	ἐδεήθην	VII. raz.
δεδίδαχα	δεδίδαγμαι	ἐδιδάχθην	VI. raz.
	δέδοκται		VII. raz.
ἐλήλακα	ἐλήλαμαι	ηλάθην	V. raz.
ἡθέληκα			VII. raz.
			VIII. raz.
ἐλήλυθα ῆκω			VIII. raz.
			VIII. raz.
ηύρηκα	ηύρημαι	ηύρεθην	VI. raz.
ἔσχηκα	ἔσχημαι		VIII. raz.
βεβίωκα			VIII. raz.
κάθημαι			VIII. raz.
εἱληφα	εἱλημμαι	ἐλήφθην	V. raz.
λέληθα			V. raz.
	λέλεγμαι	ἐλέχθην	VIII. raz.
μεμάθηκα			V. raz.
μεμάχημαι			VII. raz.
μεμέληκε			VII. raz.
			VII. raz.
μεμένηκα			VII. raz.
	μέμνημαι	ἐμνήσθην	VI. raz.
νενέμηκα	νενέμημαι	ἐνεμήθην	VII. raz.
		ῳθην	VII. raz.
έώρακα ὅπωπα	έώραμαι ῶμμαι	ὠφθην	VIII. raz.
			VII. raz.
πέπαικα	πέπληγμαι	ἐπλήγην ἐπλάγην	VIII. raz.
πέπονθα			VIII. raz.
πέπωκα	πέπομαι	ἐπόθην	VIII. raz.
πέπτωκα			VIII. raz.
	πέπυσμαι		V. raz.
δεδράμηκα			VIII. raz.

PREZENT	ZNAČENJE	OSNOVA	FUTUR	AORIST
$\tau\upsilon\chi\acute{\alpha}\nu\omega$	pogadati	$\tau\upsilon\chi\varepsilon/\tau\epsilon\nu\chi\text{-}$	$\tau\epsilon\acute{\nu}\xi\omega\mu\alpha\iota$	$\check{\varepsilon}\tau\upsilon\chi\omega\nu$
$\varphi\acute{\epsilon}\varrho\omega$	nositi	$\varphi\epsilon\varrho\text{-}/\text{o}\grave{\i}\text{-}/\grave{\epsilon}\nu\epsilon\gamma\kappa\text{-}$	οἴσω	$\check{\eta}\nu\epsilon\gamma\kappa\omega\nu$ $\check{\eta}\nu\epsilon\gamma\kappa\alpha$

PERFEKT	PERFEKT M-P.	AORIST PAS.	GLAG. PRID.
τετύχηκα			V. raz.
ἐνήνοχα	ἐνήνεγμαι	ηνέχθην	VIII. raz.

